

V kratkem bodo delovni kolektivi začeli razpravljati o porabi letos ustvarjenega dohodka. Naloga vseh političnih organizacij in samoupravnih organov v podjetjih je, da usmerijo dohodek delavcev za izboljšanje družbenega standarda zaposlenega delavca. Kolikor bolj bo prevladala nasprotna težnja, naj se sredstva pretežno investirajo v gradnje in novo opremo, toliko počasneje se bo izboljševal materialni položaj posameznika.

Seveda je jasno, da so v mnogih podjetjih težave precejšnje. Posebno kar zadeva obratne prostore in opremo, ki je zastarela. Zato je tudi logično, da morajo kolektivi — tudi ob pomoči skupnosti — investirati tudi letos precejšnje

zneske za nadaljnji razvoj in izpopolnitev.

Nič manj nujna naloga, ki stoji pred organi, ki odločajo o razdelitvi sredstev v podjetjih, pa je skrb za dvig komunalnega standarda. Industrijska središča na

Podjetje - občina

Gorenjskem so v tem pogledu precej na slabem. Manjka najrazličnejših javnih prostorov, razsvetljava je pomanjkljiva, trgovin ni, kanalizacija je slaba itd. itd. Za ureditev vsega tega so pravzaprav odgovorna vsa podjetja na območju občine. Večina delavcev iz teh podjetij živi na tem območju, oni so glavni potrošniki

vseh naštetih komunalnih dobrin. Oni na svoji koži čutijo pomanjkljivosti. Zato bi bilo prav, da podjetja pri razpravljanju o tem, kam razporediti sredstva, pomislijo tudi na potrebe komunalnega standarda. Treba je premagati ozko, egoistično stališče, da se edino spleča investirati v okviru podjetja. Posebno v tistih naseljih, kjer pretežno stanujejo njihovi delavci, bi morale tovarne zgraditi vsaj najosnovnejše komunalne objekte iz svojih sredstev.

Naloga občinskih ljudskih odborov pa naj bi bila, da pripravijo vrstni red teh komunalnih del po pomembnosti in nujnosti in zanje pripravijo ustrezne načrte. ABC

V sredo popoldne je bila v uredništvu »Glasa Gorenjske« majhna svečanost. Na povabilo uredništva se je zbrala desetorica najboljših športnikov Gorenjske, ki so jo izbrali bralci »Glasa Gorenjske« s posebno anketo — Izberite najboljše športnike Gorenjske. Med živahnim kramljanjem in izmenjavo nepozabnih spominov s športnih prizorišč, je sodelavec redakcije izročil »prvaku« Gorenjske prehodni pokal »Glasu Gorenjske«. — Na sliki: Janez Kocmur, v ozadju pa Vlado Brinovec in Slavica Zupančič.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ST. 93 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 5. DECEMBRA 1958

Dobri uspehi

PRI OMEJEVANJU ZAPOSLOVANJA V INDUSTRIJSKIH PODJETJIH

Po ukrepih, ki jih je pred časom predlagal OLO in so jih občinski ljudski odbori v precejšnji meri tudi uveljavili, se je fluktuacija delavstva zelo zmanjšala. Šlo je namreč za škodljiv pojav, da so delavci zavrgli dolgoletno prakso, čestokrat tudi strokovno izobrazbo, in iskali zaposlitve na drugih, novih delovnih mestih. Sli so iz podjetja v podjetje. Vsaka delitev dobička v nekem podjetju je ustvarila novo razpoloženje za to. Trenutne koristi posameznikov so škodovale skupnim interesom — da bi se namreč delavci držali na tistem delovnem mestu, za katerega so se strokovno in praktično osposobili (v večini na račun družbe) in tam izboljševali delovne pogoje, povečevali delovno storilnost. Hkrati pa je dotok novih delavcev resno zaostrel stanovanjski problem in druge komunalne zmogljivosti v delavskih središčih.

Sedanji ukrepi skušajo omejiti tak škodljiv pojav. V industrijskih podjetjih omejujejo sprejemanje novih delavcev, usmerjajo jih v kmetijstvo, gozdarstvo in druge dejavnosti, kjer le-teh primanjkuje. Število delavcev, ki je prej stalno rastle, se je dokaj ustalilo. Tako kažejo podatki, da je po dveh mesecih v Železarni na Jesenicah celo 32 delavcev manj. Število zaposlenih so zmanjšali tudi v tovarni »Motor« Skofja Loka in v tovarni »Jelovica«, v tovarni »Veriga« v Lescah, v »Inteksu« in v »Roletii« v Kranju in drugod.

Toda gibanje delavstva je v določeni meri neobhodno. Zmeraj so na vrsti upokojitve in pritok vajencev itd. Mladinci, ki so končali avtomobilsko cesto, odslužili kadrovske rok in podobno, morajo najti primerno zaposlitve.

Prava fluktuacija, se pravi samovoljno zapuščenje delovnih mest in iskanje zaposlitve drugod, je zelo zelo omejena. V posredovalnici za delo v Kranju, kjer so navadno imeli po 400 pa tudi do 500 takih primerov (največ v okraju), so jih že v oktobru zabeležili le dobro polovico (228). V mesecu novembru pa samo še 116, v večini iz opravičenih razlogov. Prehodov delavcev iz Tiskanine v Planiko, iz Planike v Iskro itd., kar je bilo prej na dnevnem redu, sploh ni več. V Inteksu in Tiskanini so delavci celo preklicali dane odpovedi, ko so zvedeli, da ne bodo lahko našli druge zaposlitve. Podobni primeri so bili tudi v Trzihu, na Jesenicah in drugod.

To so pozitivni uspehi sedanjih ukrepov. Premalo pa so še o tem razpravljali delavci v podjetjih. Premalo so še iskali notranje rezerve. Sedanje stanje je maršičke že sprožilo tudi to vprašanje in upati je, da bo tudi ta cilj dosežen. K. M.

Po končani gradbeni sezoni

Koristne izkušnje v pripravah za hodoče delo 800 milijonov dinarjev ostalo — Prosilci brez stanovanj — Večja koordinacija sil — Naloge občinskih ljudskih odborov

Na sejah delavskih svetov, ljudskih odborov, na občinskih zborih in sestankih sindikalnih in drugih organizacij, je v zadnjem času vedno več govora o investicijah za družbeni standard. Pri tem pa zavzema najvažnejše mesto stanovanjska izgradnja.

Letos se je stanovanjska izgradnja zelo razmahnila po vseh industrijskih središčih Gorenjske, zlasti pa na Jesenicah in v Kranju. Veliko delavcev se bo vselilo v nova stanovanja. Toda veliko denarja — kakih 800 milijonov bo, kot predvidevajo, še zmeraj ostalo neizrabljenih. Sredstva, ki jih daje družba za ublažitev stanovanjske stiske, za boljše življenjske pogoje našim delovnim ljudem, niso torej niti porabljeni. Skupno je bilo letos na razpolago nad dve milijardi dinarjev za stanovanjsko gradnjo v našem okraju. Prihodnje leto se obeta še več sredstev. Take so zahteve samih kolektivov in so povsem opravilne.

Toda, kot je prej ugotovljeno, samo z denarjem, z izdajanjem sredstev v sklade za stanovanjsko izgradnjo, se problem ne more učinkoviteje reševati. Treba je pregledati obstoječe gradbene zmogljivosti.

Tu pa nastaja kopica vprašanj o investicijski politiki, projektantski dejavnosti, organizaciji in opremitvi gradbenih podjetij, industrije gradbenega materiala in podobno. O nekaterih vprašanjih gradbene dejavnosti smo že pisali tudi v našem listu. Problem pa je tako važen, da ni odveč vedno znova opozarjati nanj.

DOSEDANJA SOLA

Izkušnje gradbene operativne so pokazale, da manjša gradbena podjetja splošnega značaja nikakor ne morejo biti nosilec napredka v gradbeništvu. Mala podjetja nimajo toliko možnosti uvajanja mehanizacije in delitve dela kot v velikih podjetjih. Pač pa so tudi mala remontna podjetja za opravljanje manjših gradbenih del in adaptacij nujno potrebna.

Veliko število investitorjev in raztresenost finančnih sredstev je ena glavnih ovir za napredek tako pri projektiranju kot pri gradbeni operativi. Predlogi, naj bi se zdru-

ževala investitorska služba v okviru občine, je morda prav zategadelj zelo na mestu. So tudi pojavi, ki kažejo, da bi bilo koristno združevanje gradbenih podjetij oziroma specializacija njihove dejavnosti. Seveda v kolikor je to njihova želja oziroma interes. Hkrati se kaže resna potreba, da bi bili v vseh večjih središčih zavodi za stanovanjsko gradnjo, kjer bi se združevali investitorski posli. Take potrebe narekuje večletna praksa.

KUPCI IN PRODAJALCI HKRATI

Večina problemov nastaja zaradi neurejenega stanja. Sredstva, ki so na razpolago, niso izrabljena, zmogljivosti obstoječih obratov in podjetij niso vsklajane. Veliko se govori na primer o tipiziranih oknih, vratih in drugih elementih. V našem okraju potrebujemo letno kakih 6500 oken in približno 8000 vrat. — Industrijska izdelava teh predmetov je v našem okraju tudi dobro razvita. Toda sami porabimo le kakih 30 % teh izdelkov, 70 % pa jih prodajamo drugam. Hkrati pa od drugod dovažamo 20 % vseh vzidanih vrat in oken, ostalih 50 odstotkov pa jih je še zmeraj izdelanih v obrtniških delavnicah.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pretekli teden, 26. novembra je delovni kolektiv tovarne tiskanega blaga »Tiskanina« iz Kranja, praznoval pomembni jubilej — 30-letnico obstoja podjetja. Zlasti svečan je bil ta dogodek za deveterico (na sliki), ki je bila vseh trideset let zaposlena v »Tiskanini«. Delovni kolektiv jih je ob tej priložnosti za njihov trud in prizadevanje primerno nagradil.

Potovanje predsednika Tita

na uradni obisk v Indonezijo in še nekatere azijske in afriške dežele

V ponedeljek, 2. decembra popoldne je predsednik republike Josip Broz-Tito odpoval iz Dubrovnika na uradni obisk v prijateljsko Indonezijo. Skupaj s predsednikom Titom so odšli na pot še predsednik ljudske skupščine Crne gore Blažo Jovanović, zvezni ljudski poslanec Ivan Maček, član ZIS Slobodan Penezić, državni podsekretar za zunanje zadeve Veljko Mičunović in generalni sekretar predsednika republike Leo Mates. S predsednikom Titom potuje tudi njegova soproga.

Predsednika republike Tita so ob odhodu pozdravili številni Dubrovčani, ki so se zbrali v pristanišču. Njihovi pozdravi — ki se jim pridružujemo vsi Jugoslovani — veljajo vsem narodom, ki jih bo naš predsednik na svoji poti obiskal.

»Galeb« v spremstvu novih rušilcev »Split« in »Lovčena« spet reže brazde širnih morij. Posadke opravljajo novo prijetno dolžnost — vozijo predsednika republike na novi poti miru v prijateljske azijske in afriške dežele. Čeprav so te dežele zelo oddaljene od nas, nas z njimi veže prisrčno prijateljstvo, sklenjeno v skupnem boju za mir, nevmešavanje v njihove notranje zadeve, v odporu proti vključeva-

nju v vojaške bloke in v naporih za čim hitrejšo gospodarsko ureditev.

Vse te države so se osvobodile šele po drugi svetovni vojni in dobile svoje enakopravno mesto med ostalimi članicami Združenih narodov. Prav v okviru te organizacije se danes borijo za zagotovitev enakopravnosti vsem narodom in državam na svetu. Zavzemalo se za strpnost pri reševanju perečih mednarodnih problemov. Zato so važen faktor miru. Zato so nam tudi zelo blizu, saj se borijo za iste cilje kakor mi.

Stiki med državniki, ki se zavzemajo za iste cilje, so vedno prisrčni in plodoviti. Ni dvoma, da bo sedanji obisk predsednika Tita zelo ugodno vplival na nadaljnje poglabljanje prijateljskih odnosov med narodi prijateljskih azijsko-afriških držav in nami.

Predsedniku Titu želimo srečno pot!

Študij programa ZKJ v tovarni »Peko«

Minuli teden so člani osnovne organizacije ZK v tovarni »Peko« skupno z osnovno organizacijo Lesno industrijskega podjetja pričeli s študijem Programa ZKJ, ki je bil sprejet na VII. kongresu ZKJ.

Prvi del programa je predviden za 2 meseca. Vsak udeleženec bo moral aktivno sodelovati pri konvulciji oziroma diskusiji. Prvi seminar s temo »Odnosi med narodi Jugoslavije« je pokazal pri članih izredno zanimanje, saj je bila udeležba 99 %.

Proučevanje Programa in drugega gradiva iz VII. kongresa je predvideno tudi v sindikalnih in mladinskih organizacijah. MS

Kdo je srečni dobitnik?

Vsi, ki ste v Kranju kupili srečke zadnjega, 155. kola Jugoslovanske loterije, pregledajte dobro njihove številke. Pri zadnjem žrebanju je dobila glavni dobitnik 1 milijon dinarjev srečka s številko 042968. Polovico tega zneska je že dvignila dobitnica iz Hrastja. Druga polovica te srečke pa je bila prodana na Titovem trgu v Kranju. Kdo med nami na Gorenjskem je srečni dobitnik druge polovice milijona, še ni znano.

TE DNI PO SVETU

V nedeljo so ob vseh državnih počastitvah položili v grob predsednika Prezidija Narodnega sobranja LR Bolgarije Georgija Damjanova. Pogreba se je udeležilo nad 10 tujih uradnih delegacij, med njimi tudi predstavniki iz Jugoslavije.

V Kairu so v ponedeljek svečano proslavili »Dan osvoboditve Afrike izpod imperializma«. Ta praznik so z raznimi svečanostmi proslavili tudi v drugih afriško-azijskih deželah.

Novi jugoslovanski veleposlanik na Japonskem Franc Kos je v ponedeljek prispel v Tokio.

Slovitega raziskovalca Huberta Wilkina so v ponedeljek našli mrtvega v hotelski sobi v Fruminghamu v državi Massachusetts. Wilkin je bil geografski izvedenec ameriške vojske in je vodil številne odprave na Severni in Južni tečaj. Star je bil 70 let.

V ponedeljek popoldne je v neki čikaški šoli izbruhnil požar, v katerem je po nepopolnih podatkih izgubilo življenje 88 otrok v starosti 9 do 15 let, medtem ko je bilo kakih sto otrok hudo ranjenih. Domneva se, da gre za sabotažo kaknega kriminalca ali za nesrečo iz nepazljivosti.

Predstavniki kubanske vojske je v ponedeljek izjavil, da je bilo v spopadu v pokrajini Oriente ubitih 26 upornikov, hudo ranjeni pa so bili trije vojaki kubanske vojske.

V Beogradu je bil v torek podpisan zapisnik II. zasedanja mešane jugoslovansko-čehoslovaške komisije za znanstveno-tehnično sodelovanje. Sporazum določa znanstveno-tehnično sodelovanje v raznih panogah industrije in kmetijstva za prihodnje obdobje.

V sredo je prispela iz Aten v Beograd urugvajska kulturna delegacija, ki potuje po evropskih deželah. Pri nas naj bi navezala prve stike na področju kulturnega sodelovanja med Urugvajem in Jugoslavijo.

V Rimu so se začela v sredo gospodarska pogajanja med Jugoslavijo in Italijo, na katerih bodo sklenili nov trgovinski sporazum in nov sporazum o finansiranju posebnih nabav.

V Berlinu so se začela v sredo pogajanja med jugoslovansko in vzhodnonemško delegacijo o blagovnih seznamih v sporazumu o trgovinski menjavi blaga, ki bodo veljali za leto 1959.

Avstrijsko združenje hidrocentral bo v kratkem začelo graditi centralo pri Aschbachu na Donavi, nedaleč od Linza. Ta centrala bo največja na Donavi. Na leto bo proizvajala nad 1,6 milijona kWh energije.

IZDAJA ČP »GORENJSKI TISK« / UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR / DIREKTOR IN ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 397 — UPRAVE ST. 475 — TEKOCI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 607-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV

naš razgovor

NAGRADA IN SPODBUDA

Pretekli petek, 28. novembra, je predsednik Okrajnega ljudskega odbora Vinko Hafner na pobudo okrajnega odbora SZDL in Društva prijateljev mladine priredil sprejem za najboljšo dijake gimnazij in strokovnih šol na Gorenjskem, ki so v pristojnosti okraja. V dneh pred Praznikom republike so bili podobni sprejemi tudi po občinah za najboljše učence osemletk in osnovnih šol. Sprejema pri predsedniku OLO Kranj so se udeležili tudi podpredsednik tovariš Bertoncelj, tajnik tovariš Zupančič, sekretar OK ZKS tovariš Popit, sekretar OO SZDL Smilja Gostiša, predsednik Sveta za šolstvo OLO tovariš Ogris, predsednik OK LMS Stefan Kadoič in sekretar OK LMS Viktor Kralj.

Najboljše dijake gorenjskih srednjih šol (bilo jih je okoli 30) je pozdravil tovariš Vinko Hafner. V kratkem pozdravnem govoru je skušal prikazati zlasti razliko med današnjo šolo in šolo v stari Jugoslaviji. Pogoji za študiranje so bili pred vojno zelo težki. Jugoslavija je bila ekonomsko nerazvita, zaostala balkanska država. V povojnih letih pa so zrasli pri nas giganti, ki za staro Jugoslavijo niso bili dosegljivi (Železarna Nikšić, Jabilnica itd.). Tudi mladina je k temu prispevala svoj delež. »Ne trdim,« je rekel predsednik Hafner, »da je pri nas že vse dobro! Iz zaostalosti se ne da hitro, preko noči napraviti cvetočo deželo. To gre počasi, s preobrazbo ljudi in večanjem nacionalnega bogastva. Z uspehi, ki smo jih doslej že dosegli, pa smo lahko in tudi smo zelo zadovoljni.« Zlasti težko je bilo pred vojno s strokovnimi šolami, ki so po vojni rasle kot gobe po dožju. Na Gorenjskem je nova metalurška šola na Jesenicah, ekonomska v Kranju, tekstilna pa se je povečala, iz dveste je postala štiriletna itd. V industrijske šole vstopa iz leta v leto več mladine. Lani jih je bilo v kranjskem okraju nekaj čez 600, letos pa jih je že 750 do 800.

Ali je današnja mladina res slaba? se je vprašal tovariš Hafner. Ali je temu kriv socialistični red, ki ga je prinesla revolucija? Naša mladina gre samo tako pot, kot jo objektivno življenje okoli nje usmerja, ne more biti torej drugačna kot napredna. So pa seveda razne stran-

poti, ki jih z vsemi silami odpravljamo. Dejstvo je, da je mladina v kapitalističnih državah v težji krizi kot naša. Naša revolucija je marsikaj starega porušila in ni se vsega nadomestila. Naš skupen napor mora biti in je, da gremo naprej, da iščemo boljše poti in odpiramo mladini še svetlejšo perspektivo, je rekel tovariš Hafner.

Nekaj teh mladih ljudi smo vprašali, kako se počutijo ob tem svečanem dogodku, kaj mislijo postati in ali jim učenje nalaga veliko trdega dela.

VENCELJ MARIJA, osmošolka iz Kranja, ki se je v imenu vseh povabljenih predsedniku tudi zahvalila za izkazano gostoljubje, je rekla:

»Zelo sem presenečena in vesela. To je prvič, da nas je sprejel predsednik Okrajnega ljudskega odbora. Zela bi, da bi se vsi dijaki bolj spoznali z vsemi našimi vodilnimi ljudmi, ne samo v ozkih krogih odličnjakov, ampak pri raznih predavanjih v šolah.«

Marija je res zelo pridna. Odkar hodi v šolo, skozi je odličnjakinja. Studirala bo matematiko in fiziko.

DORDANOVIČ MILODRAG obiskuje

LJUDJE IN DOGODKI

Zmagovalec: De Gaulle

Čeprav je šele pol leta, odkar se je general De Gaulle poslovil od mirnega okolja na svojem posestvu Colombay in se lotil težavne naloge upravljanja s Francijo, vendar že četrty potuje v Alžirijo. Že sam ta podatek zgovorno kaže, kje novega predsednika najbolj žuli čevlji. In to kljub temu, da zdaj vnovič nosi v žepu volilno zmagoto.

Ponovljene volitve minulo nedeljo so namreč spet prinesle zmagoslavje pristašem De Gaulle. Največ poslancev je dobila Unija za novo republiko, demokratsko gibanje, ki so ga na hitro roko skrovali pred dvema mesecema. Njim je zdaj pripadlo 187 poslanskih mest, njim najbližji konservativni neodvisni kmetiči so jih do dobili 152. Če k vsemu prištejemo še 71 skrajno desničarskih poslancev, ki jih je utrakolonična reakcija v Alžiriji vsilila tamkajšnjemu narodu potem se degolitistični blok lahko pohvali z večino, kakršno še nihče ni imel v vsej povojni Franciji.

Pri tem seveda najbolj soravnja v zgodovini velikanski porast UNR (Unije za novo republiko), ki je takoj po svojem nastanku dobila več poslanskih mest v parlamentu kot pa katerakoli stranica v četrti republiki. Njeni kandidati niso nastopali z nikakršnim programom, ker ga UNR

tudi nima, in kljub temu, ali pa morda prav zato, so slavili splošno zmago. Toda kako bo pozneje, ko se bo v tej pisani družini, zbrani iz vseh vetrov, z leve in z desne, začelo razpravljati o konkretni politiki vlade, je seveda drugo vprašanje. Predsednik francoske vlade je dozdej uspeval, ker je posredoval med zmerno levico in zmerno desnico, zdaj pa n'ima več med kom posredovati. Čedalje bolj se slišijo glasovi, da se v De Gaullovi senci močno dviguje organizator in prvi vodja UNR Jacques Soustelle, človek, ki je bil od nekdanj desna roka sivolasnega generala in ki je tudi stal za državnim udarom 13. maja, za udarom, ki je odprl pot generalu De Gaulle. Toda če je general De Gaulle pokazal v zadnjem času nekatere znake zmernosti, jih Soustelle ne kaže, še manj pa desničarski krogi, ki stoje za njim. Nič čudnega torej, če se danes trezni ljudje v Franciji za-krbljeno sprašujejo, kam bo odplula njihova barka, ki jo krmarji neznani krmar: UNR pod Soustellovim vodstvom.

Zmaga De Gaullovih pristašev na volitvah je obenem povzročila hud poraz levice, najhujši pravzaprav, kar jih je ta doživela v povojnem času. Ni dvoma, da je tega dolno kriv volilni sistem, ki omogoča razne kombinacije in

je tako Komunistično partijo Francije kljub temu, da je dobila skoraj 4 milijone glasov (po številu glasov druga najmočnejša stranka) v parlamentu zreduciral na borih 10 poslancev. V tem je prav gotovo nesmisel sedanjega sistema volitev v parlament. Toda delno je svojega poraza kriva tudi sama levica. Molletovi socialisti so se obesili za De Gaullovo voz — in prav tako ostali na cedilu. Njihovo kljubovanje komunistom se ni splačalo. Namesto pričakovanih 90 poslanskih mest, se morajo zdaj zadovoljiti s 40. Ali bo to dovolj grenka izkušnja, ki bo odprla oči socialistom? Na to vprašanje bo lahko dal odgovor izredni kongres, ki so ga socialisti naglo sklicali, brž ko so zvedeli za volilne izide.

Ni pa nobenega dvoma, da je za sedanjí poraz levice največ kriva njihova neodločna politika in razcepljenost. Brez enotnejše politike, skupnega sodelovanja in odločnejšega programa pa se levica ne more nadejati večjega uspeha niti v prihodnosti.

Toda tudi De Gaulle ne bo poslan na rožicami. Njegova pot v Alžirijo, kjer ga čakajo velikanski nereseni problemi, je samo prvi znak za takšno manj rožnata pričakovanja.

Martin Tomazič

kratko, vendar zanimivo

OBISK PRI GRANIČARJIH

Pred Dnevom republike so taborniki vodniškega tečaja, ki so v Domu pod Golico, obiskali graničarje. Obisk je bil zelo pristen. Taborniki so graničarjem čestitali k Dnevu republike. Ti pa so jim govorili in pripovedovali lepe in zanimive o svoji službi. Sledile so partizanske, taborniške in narodne pesmi. Zapisali so tudi nekaj plesov. Taborniki so graničarje povabili v svoj dom, kar so veselo

sprejeli. Že drugi dan so graničarji vrnil obisk. MP

MLADI FILATELISTI RAZSTAVLJAJO

V soboto, 29. novembra, so v Kranjski gori odprli filatelistično razstavo. V osemletni osnovni šoli razstavljajo svoje zbirke in tematično mladinci, ki so deloma organizirani v jeseniškem filatelističnem društvu. Z razstavo žele popularizirati zbiranje znamk zlasti med šolsko mladino, hkrati pa vzpodbuditi tiste, ki se s tem že ukvarjajo.

KMETIJSTVO NA DANSKEM IN NEGA DOJENČKA

V sredo, 26. novembra zvečer sta bili v dvorani Zadrúžnega doma v Naklem kar dve zanimivi predavanji. Ing. Janez Perovšek, ki odhaja na novo službeno dolžnost v Ljubljano, je zadrúžnikom govoril o svojih vtisih s trimesečne poti po Danski, zlasti o njihovem naprednem kmetijstvu; Marija Keše pa je nakelskim dekletom in ženam predavala o negi dojenčka. To je bilo že tretje tovrstno predavanje. V prejšnjih dveh jih je seznanila z zdravo prehrano in s higieno žene. Obisk je bil spričo zanimivih tem zelo dober. 3.

MOST ČEZ BISTRICO BODO OBNOVILI

Železni most čez Bistrico v Kamniku so zaprli za promet, da ga obnovijo. Odstranili so cestišče, zdaj pa bodo komisije določile, kakšen bo gornji ustroj mosta, da bo vzdržal večjo obtežitev. Zdaj je bilo cestišče položeno na železne traverze, ki jih je ponokod rja razjedla. Promet s Tuhinjsko dolino je zdaj usmerjen čez novotrški leseni most.

VEČ LUČI

V Kamniku je javna razsvetljava po mestu urejena, v okolici pa je marsikaj pomanjkljiva. Pritožujejo se zlasti delavci, ki se vozijo od Bevca do tovarne Titan, da ob grobo posuti in delno razorani cesti ni nobene luči. Ta cesta je zdaj, ko je cesta zaradi kanalizacijskih del na cesti med Petrovim in Kamnikom zaprta, edina zveza tovarne Titan z mestom. Kolesarji — 400 delavcev tovarne Titan — se v temi ne morejo voziti po njej.

Po končani gradbeni sezoni

(Nadaljevanje s 1. strani)

Torej prodajalci in kupci hkrati. Malone vsa Gorenjska je polna dobrega apnenca. Toda apno kljub temu uvažamo od drugod. Še bolj nerazumljivo je, da uvažamo pesek iz Ljubljane, čeprav bi ga lahko dobili blizu. Podobnih stvari je več. Vse to kaže, da je v gradbeni operativni premalo koordinacije. Malone vsako podjetje do zadnjega obrtnika dela ločeno. Čeprav vsakdo vidi mnoge probleme in težave, se jih sam ne loti in jih tudi ne bi zmogel.

Mimo tega je vrsta neresenih vprašanj o z razidnih okoljih, o urbanistični ureditvi, o privatni in zadrúžni gradnji, o strukturi in kvaliteti stanovanj itd.

O takih in drugih problemih gradbene dejavnosti bo spregovaril okrajni ljudski odbor na eni prvih več. Večino problemov pa bodo morali rešiti občinski ljudski odbori. Gre za to, da je treba krepiti zmogljivost gradbene dejavnosti in jo čim racionalneje usmerjati in uporabljati. K. M.

ZBOR VOLIVCEV NA GOLNIKU

Pretekli teden je bil na Golniku zbor volivcev. O preteklem in bodočem delu ObLO Kranj je govoril tov. Franc Puhar, predsednik ObLO, o delu krajevnega odbora Gorice pa je govoril tov. Udir. Volivci so predlagali, da bi prihodnje leto asfaltirali cesto Gorice—Golnik, osnovno šolo v Gorici pa bi bilo nujno razširiti, ker sedanjí prostori nikakor ne zadoštujejo potrebam.

PRVI JUGOSLOVANSKI STANDARDI V SLOVENŠČINI

Norme, oziroma predpise, ki točno določajo kakšno mora biti blago, da zasluži ime kamgaro, rezilno jeklo in podobno, imenujemo standarde. S takimi standardi povsod v svetu določajo lastnost izdelkov in način izdelave, kvaliteto in razmere surovin, gostoto, odpornost, dimenzije in podobno.

Pri nas, v Jugoslaviji, so se vse do osvoboditve posluževali nemških standardov. Zdaj pa izdelujejo domače. Zaradi lažjega razumevanja in tudi zaradi pravih prevodov raznih novih izrazov zdaj izdajajo te standarde tudi v slovenščini. Doslej so že objavili 22 standardov, v glavnem o sadju in o nekaterih žitaricah in njenih izdelkih. A. L.

DVE OTROSKI IGRISČI V RADOVLJICI

Na seji občinskega odbora Društva prijateljev mladine Radovljica, ki je bila pretekli teden, so se pomenili o delu v Tednu otroka, ki je dobro uspelo. S sredstvi, ki jih je odbor dobil ob omenjenem tednu, bodo pričeli s pripravami za dve otroški igrišči. Eno naj bi bilo v novi naselbini, drugo pa sredi mesta. Poleg tega so pregledali tudi delo mlečnih kuhinj po šolah, ki so vse pričele z delom. Delo teh je zadovoljivo. Vendar je še potrebnih precej izboljšav, da bodo te kuhinje res nudile tisto, kar se od njih pričakuje. Predvsem je pomemben sklep odbora, da bo v kratkem organiziral dvo ali tridnevni tečaj za pripravljanje malic v teh kuhinjah. N. R.

LITERARNO GLASILO JESENISKE MLADINE

28. novembra je bila dotiskana 1. številka »Plamena«, literarnega glasila Gimnazije Jesenice in jeseniške delavske mladine, kakor piše na ovitku. Prva številka prinaša prispevke članov literarnega krožka na jeseniški gimnaziji. — Predvsem presenečajo odlične ilustracije in kar tri celostranske umetniške priloge (Čučnik) ter tople, doživete pesmi Mihale Zemle. S svojo preprostostjo seže do srca Doživljaj iz šole (Šiljak), medtem ko je v ostalih delih močno čutili neživljenjskost ali tuje literarne vplive. Uredništvo napoveduje štiri številke v tekočem šolskem letu in vabi k sodelovanju tudi delavske mladine. Gmotno sta novi časopis podprla UO Železarne in občinski komite LMS.

JEZIKOVNI IN STROKOVNI TEČAJI NA JESENICAH

Ze nekaj let prirerajo na Jesenicah jezikovne in strokovne tečaje za odrasle. Ker je pričetek teh tečajev letos nekoliko zakasnil, je povpraševanje po njih izredno veliko. Kaže, da bo obisk letošnjih tečajev, ki bodo pričeli decembra, še posebno številen. Razpisani so začetni in nadaljevalni tečaji nemškega, angleškega, francoskega in italijanskega jezika ter začetni in nadaljevalni tečaj za stenografijo. Ostale strokovne predmete bodo poučevali v administrativnem tečaju, ki je že začel z delom. — Tečaje prireja izobraževalni center pri Svetu Svobod in prosvetnih društev občine Jesenice. Na tečajih predavajo priznani strokovnjaki-pedagogi. U.

ZLATI JUBILEJ V LOMU

Robežova mama in ata iz Loma nad Tržičem sta nedavno praznovala 50 let skupnega življenja. Trnova in poštena pot obeh je poznana daleč naokoli. Borci NOV jima bodo vse čase hvaležni, saj sta jim nudila vse, kar sta imela. Taka sta ostala do danes. Vsa družina je lahko ponosna na tako mater in očeta. Ponosni smo vsi vaščani, občani, in jima čestitamo ob življenjskem prazniku z željo, da bi še dolga leta ostala med nami. MS

S plenuma ObSS v Radovljici

Mesarija s skupnimi prispevki

Na nedavnem plenumu Občinskega sindikalnega sveta v Radovljici so največ govorili o načrtu bodoče komunale dejavnosti v korist splošnega družbenega standarda v tej občini.

Predsednik ObLO tovariš Jaka Eržen je pri tem pojasnil, da je za Radovljico še zmeraj najakutnejši problem mesarija. Zda koljejo živino na 5 krajih. Toda obstoječi prostori ne ustrezajo higijenskim in sanitarnim zahtevam. Nujno je urediti centralno klavnico in mesarijo v Radovljici. Idejni načrti in tudi investicijski program za te lokale so že pred izgotovitvijo. Celotni stroški bodo znašali kakih 30 milijonov dinarjev. Občina bi zmogla do kakih 6 milijonov dinarjev. Približno toliko bi zmogla

tudi ostala mesarska podjetja. Toda še vedno primanjkuje kakih 18 milijonov, kar skušajo kriti s prispevki vseh ostalih industrijskih podjetij v občini.

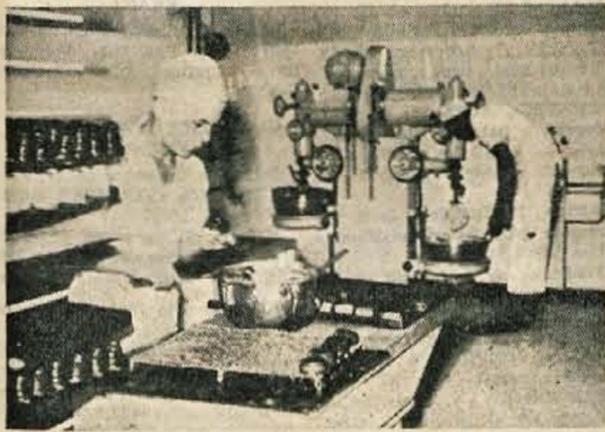
O tem, koliko bi vsak kolektiv oziroma podjetje prispevalo za ureditev centralne mesarije, o tem so se pogovorili že tudi predstavniki zainteresiranih gospodarskih organizacij. Tovarna verig je menda pripravljena prispevati 2 milijona, kajti blizu 4 milijone predvidevajo za investicije pri urejanju trgovskih lokalov v novem stanovanjskem bloku. Podjetje Plamen v Kropi namerava vložiti približno 15 milijonov dinarjev investicij za stanovanjsko gradnjo v prihodnjih dveh letih in za to nima sredstev za skupni prispevek

pri gradnji mesarije. Toda po prvih obetih bo podjetje »Almira« v Radovljici prispevalo kar dva milijona, prav toliko tudi Kemična tovarna v Podnartu, medtem ko bi Sukno Zapuže dalo 200.000 dinarjev. Tudi obljube »UKO« (Umetna kovinska obrt) v Kropi so za 200 tisoč dinarjev, ker vsaj milijon dinarjev nameravajo dati za adaptacijo pekarije v Kropi, ki je tam tudi zelo potrebna. Kolektiv lesnega podjetja »Jelka« pa je že delno obljubil ves potrebni les za gradnjo mesarije in klavnice.

Take so glavne, neuradne, še ne obvezne obljube posameznih kolektivov oziroma predstavnikov. Sindikalne organizacije bodo skušale povsod podpreti te predloge in s skupnimi napori rešiti enega od perečih problemov v tej občini. Zaradi pomanjkanja enotne, urejene klavnice je namreč preskrba z mesom in mesnimi izdelki dokaj slaba, šestokrat je celo ogroženo zdravje potrošnikov.

Mimo tega nameravajo v prihodnjem letu začeti oziroma nadaljevati tudi druga dela, katerih namen je, da bi neposredno izboljšali življenjske pogoje zaposlenim. — Močne so zahteve, da bi čimprej dokončali vodovod na desnem bregu Save, kjer je še zmeraj 20 naselij brez pitne vode. Zelo potrebna je tudi avtobusna postaja v Radovljici in v Lescah, upravičene so zahteve, da bi čimprej uredili trgovske lokale v Radovljici, v Podnartu in drugod. Hkrati so zahteve za preurejanje šolskih prostorov in podobno. Največ sredstev v prihodnjem letu pa je predvidenih za gradnjo stanovanj — 70 milijonov dinarjev. Večina gre za nadaljevanje že začelih gradenj.

Program o gradbeni dejavnosti za prihodnje leto so dali v pretres vsem sindikalnim organizacijam v podjetjih. Dokončno pa bo o tem razpravljala Zbor proizvajalcev Občinskega ljudskega odbora. R. C.

Mestna slaščičarna in kavarna v Kranju je v četrtek, 27. novembra, zabeležila pomemben dogodek. V Tavčarjevi ulici je odprla sodobno urejeno slaščičarsko delavnico, ki sodi med najmodernejše v državi. Glavne koristi, ki jih obetajo prostori, slaščičarski stroji in druga oprema, je predvsem povečana zmogljivost. Slaščičarna bo lahko poslej zalagala s suhim pecivom vso Gorenjsko. Povečana bo tudi asortiment; mimo peciva bodo izdelovali tudi nekatere vrste bonbonov (Na sliki) Pogled v enega izmed štirih prostorov

V nedeljo bodo v Kopru izročili prometu novo tovorno pristanišče

RAZBREMENITEV REKE

V nedeljo, 7. decembra, bodo v Kopru slovesno izročili prometu novo tovorno pristanišče, ki ga je zgradil kolektiv Vodne skupnosti v Kopru. Ob slovenski obali bo prvič pristala prekoceanska ladja.

Zamisel o izgradnji koprškega pristanišča je že zelo stara. Po zadnji vojni je do leta 1954 prebivalstvo obalnega pasu Istre težilo k Trstu, življenje teh ljudi je bilo ozko povezano z morjem. Z izgubo Trsta so Slovenci ob morju tudi izgubili možnost za gospodarsko udejstvovanje v pomorstvu. Pozneje je ustanovitev Splošne plovbe v Piranu olajšala položaj v pomorskem gospodarstvu, saj je pritegnila del kadra v svoje okrilje. — Tudi Izola je kmalu organizirala ribjo industrijo in ribištvo. Koper kot največje mesto in središče

obalnega področja pa ni imel nobene dejavnosti, ki bi bila v ozki povezavi z morjem. Reševanje problema zaposlitve delovne sile in iskanje možnosti za hitrejši razvoj gospodarstva in končno še spoznanje, da je pomorsko gospodarstvo tista panoga, na katero naj se obalni pas predvsem naslanja, je privedlo do tega, da se je začela ne samo graditev operativne obale, ampak so začeli resneje misliti tudi na nadaljnji razvoj pristanišča kot podjetja in kot jedra, okoli katerih se bo v prihodnje razvijalo gospodarstvo celotnega obalnega pasu.

Od vsega jugoslovanskega pomorskega prometa odpade skoraj 50% na reško pristanišče. Lani je bilo v vseh naših pristaniščih nad 8 milijonov 915.000 ton prometa, od tega samo na Reki 4.154.000 t. Strokovnjaki računajo, da je bila operativni zmogljivosti reškega pristanišča izkoriščena že leta 1954 pri prometu 2.675.925 ton. Zaradi občutnega povečanja prometa v letih od 1954 do 1957 so se pokazale najrazličnejše negativne posledice. Ladje morajo dalj časa čakati v pristanišču ali na sidrišču pred pristaniščem, kvaliteta pristaniških uslug pada itd.

Jugoslavija izvažata in uvažata danes preko Trsta na leto približno 150.000 ton blaga. Do tolikšnega prometa preko Trsta je prišlo predvsem zaradi tega, ker nekatere ladijske linije ne gredo na Reko, ki je na dnu Kvarnerskega zaliva preveč oddaljena od mednarodne proge po sredi Jadrana proti Trzškemu zalivu, medtem ko bi se že za tovor približno 200 ton splašalo pristajanje teh ladij v Kopru.

Ze 400 metrov operativne obale v Kopru, kolikor jo predvidevajo investicijski program, bo dajalo približno milijon in pol dolarjev deviznega dohodka letno. Zda je zgrajenih sicer šele 135 metrov operativne obale, vendar je to že prvi korak za razvoj koprškega pristanišča in možnost za začetek tovnega pomorskega prometa preko našega ozemlja. Stežki za zgra-

ditve prve etape znašajo 205 milijonov 119.683 dinarjev, od tega odpade za izkop morskega dna s »Petrom Klepcem« 89.676.600 din, sama operativna obala pa stane 115.443.083 dinarjev.

Vodna skupnost v Kopru je že izdelala in predložila investicijski program za graditev nadaljnjih 135 metrov operativne obale kot drugo etapo gradnje koprškega pristanišča. Ta program je izvršni svet Ljudske republike Slovenije že odobril. 3-ler

Nekaj misli o problemih družbene morale

Okrajno sodišče v Radovljici ima mnogo dela s prebivalci iz delavnih naselij na Jesenicah - Nalogi sindikatov in ljudske univerze, da sebi za izobraževanje teh ljudi

Ena bistvenih potez socialističnega človeka je njegova prežetost z idejo humanizma, ki se odraža tudi v medsebojnem spoštovanju. Žal pa so pred našimi sodišči zelo pogosti prav primeri občutnega neupoštovanja sočloveka. Na dan prihajajo razne žalitve, ki jih zaradi »sočnega« načina izražanja ne moremo na tem mestu zapisati.

Ogledno si nekaj primerov iz tega področja:

Okrajno sodišče v Radovljici ima veliko opravka s prebivalci Jesenic, kar je spriču pestrosti sestave prebivalstva in stalnega dotoka novih ljudi tudi razumljivo. Letos so bile v kazenskem postopku 4 radovljiške občine 103 osebe, iz blejske 74, iz bohinjske 25, v Jesenicah pa kar 321. Če bi napravili analizo posameznih ulic na Jesenicah, bi ugotovili, da prednjačijo ulica Toneta Čufarja, Savsko nabrežje, Cesta bratov Ruparjev in Javorniška pot, torej ulice, kjer so delavska naselja. Prednjačijo pa

Kako smo počastili Dan republike?

Tudi letos so prebivalci širom po Gorenjski lepo počastili Dan republike. Posebno lepe proslave so priredili zlasti manjši kraji.

V Kranju je bila slavnostna akademija v počastitev Dneva republike v četrtek, 27. novembra. Nastopili so moški, ženski in mešani pevski zbor »France Prešeren« pod vodstvom Petra Liparja. — V Strahčevu je priredilo proslavo DPD Svoboda. Program sta izvajala solista ljubljanske Opere Langus in Mlejnikova, medtem ko so ostali del programa izvajali baletna sekcija, moški pevski zbor in novo ustanovljeni orkester Svobode. — Tudi na Primskovem so se na proslavo lepo pripravili. Program so sestavili s skupnimi močmi DPD Svoboda, dijaki STTS in učenci osnovne šole.

Na Jesenicah so se letos vrstile proslave v počastitev Dneva republike domala ves teden. Prvo proslavo so priredili bolniki, uslužbeni bolnišnice, dijaki jeseniške gimnazije, član Čufarjevega gledališča in pevski zbor jeseniške Svobode. Lepo proslavo je priredilo tudi trg. podjetje »Zarja«. Mimo treh šolskih proslav v Čufarjevem gledališču so v počastitev praznika v domu Partizan razstavljali svoja dela šolski krožki, medtem ko je bila v Delavskem domu odprta razstava foto-kluba Jesenice. Osrednja proslava je bila na večer pred praznikom v domu Partizan. Program so izvajali gojenci Glasbene šole, godba na pihala in pevski zbor jeseniške Svobode.

V Radovljici je bila svečana akademija na večer pred Dnevom republike. Ob tej priložnosti je predsednik občine Jakob Eržen podelil odlikovanja zaslužnim prosvetnim delavcem. V nadaljevanju proslave je orkester zaigral Dvofakove Slovenske plesne in Parmovo skladbo Triglavsko rožo. Ob tej priložnosti so nastopili še člani TVD Partizan in dijaki obeh osemletk z recitacijami in simboličnimi slovenskimi plesi. Zelo mikaven je bil tudi nastop vokalnega okteta A. T. Linhart, ki je zapel 4 pesmi. V Kranjski gori je DPD Svoboda »Slavko Černe« tudi letos pripravilo za 29. november proslavo z pestrim programom. Prvi gledalci so začeli prihajati v dvorano kar dve uri pred pričetkom. Program so izvajali mladinke in mladinci, instrumentalni ansambel Svobode ter pripadniki JLA. Prijetna poživitev so bile smiselno nastudirane in precizno izvajane ritmične vaje.

Na Dovjem so pripravile proslavo množične organizacije. Sodelo-

vali so pevski zbor, recitatorji in igralci, ki so nastopili v dramatisiranih prizorih. V posebno uspehi točki so nastopili pionirji. Tudi kinematografsko podjetje je pripravilo za praznike kvaliteten program: poleg dveh filmov za mladino so vrteli tudi dva za odrasle.

Na Golniku je bilo v okviru proslav več prireditev. Na večer pred praznikom je bila v domu kulture

svečana akademija. Največje doživetje tega večera je bil koncert Slovenske filharmonije iz Ljubljane pod taktirko Sama Hubada ter solisti ljubljanske Opere Janez Lipušček, Sonja Hočevarjeva in violonist Dejan Bravničar. — Več kulturnih prireditev pa so v dneh pred Praznikom republike priredili bolniki Instituta za TBC ter pionirji in pionirke.

ŽIČNA CESTA DOLGA ŠTIRI LETA IZROČENA NAMENU

Zapisek z otvoritve žičnice na Vitranc

Letos je bil Dan republike mrzel in meglen. Neprijetno vreme pa ni zadržalo številnih športnikov, planincev, turistov in drugih, da ne bi pohiteli v Kranjsko goro in prisostvovali otvoritvi žičnice na Vitranc. Zgodaj zjutraj 29. novembra se je občinstvo začelo zbirati pri vstopni postaji žičnice ob cesti Kranjska gora—Podkoren. Prispela je tudi godba na pihala jeseniške Svobode, ki je z veselimi koračnicami pomirjevala nestrpno občinstvo, ki je hotelo čimprej preizkusiti žičnico s prvo vožnjo na vrh Vitranca.

Nekaj pred 11. uro je stopil na tribuno predsednik gradbenega odbora in ljudski poslanec Maks Dimnik, ki je v imenu Sveta za turizem občinskega ljudskega odbora Jesenice in gradbenega odbora žičnice pozdravil navzoče, se jim zahvalil za množičen obisk in poudaril pomen nove žičnice, ki jo bodo poslej s pridom uporabljali smučarji, planinci, turisti in naša šolska mladina na svojih izletih. Zahvalil se je vsem, ki so pomagali z gradnjo tega pomembnega objekta odpreti vrata razvoju turizma v Zgorjnjesavski dolini. K uspehu so čestitali in poudarili njen pomen še predsednik ObLO Jesenice tov. France Treven, predsednik smučarske zveze Slovenije dr. Dougan, predsednik planinske zveze Slovenije F. Košir, predsednik Turistične zveze Gorenjske D. Horjak, zastopnik JLA pukovnik Svigelj in drugi. Po odigrani himni je predsednik ObLO Jesenice prerezal trak, otvoril žičnico in se

prvi popeljal na Vitranc. Njemu so sledili predsednik OLO Kranj tov. Vinko Hafner in drugi predstavniki oblasti, ustanov in organizacij; le-tem je sledilo tudi ostalo občinstvo, ki se je ves dan vozilo na Vitranc in nazaj.

Medtem ko so prvi preizkušali novo žičnico-enosedežnico, je predsednik gradbenega odbora tovariš Dimnik pojasnjeval potek gradnje in važnost žičnice, ki so jo gradili 4 leta. Objekti je bil dograjen s pomočjo Občinskega ljudskega odbora Jesenice, Okrajnega ljudskega odbora Kranj, Smučarske zveze Slovenije, Planinske zveze Slovenije in drugih, ki so prispevali skupno 48 milijonov dinarjev. Vožnja z žičnico je udobna in hitra. Na prvi trasi traja nekaj nad 13 minut, na drugi pa komaj 10 minut. Višinska razlika 2217 m dolge žičnice je 750 m in je predvsem opazna na drugi trasi. To pot drugace razen žičnice nismo mogli občudovati, kajti megla je bila tako gosta, da smo videli le po nekaj metrov daleč. Ko smo se vračali po prvi trasi z vrha Vitranca do Budinekevega vrha, smo izstopili in se pogreli v mikavno urejeni restavraciji, ki jo odlikuje predvsem dobra postrežba. Ko bo dograjen, če že ne dom, pa vsaj podoben gostinski obrat tudi na vrhu Vitranca, bo prišla žičnica šele do pravega izraza; takšno je bilo vsesplošno mnenje navzočih. Z Budinekevega vrha smo se pripeljali po prvi trasi do vstopne postaje ob cesti I. reda. Ker se je vreme boljšalo in se je megla redčila, se nam je zahotelo še ene vožnje, da bi videli tudi drugo stran, ki jo nudi žičnica; razgled je bil brez primere. Odsvetovali so nam, kajti vrh Vitranca je bil še vedno obdan z meglenim morjem. Nobenega dvoma ni — novo zgrajena žičnica na Vitranc je odlični objekt, ki bo razvoju turizma v zgornji savski dolini odprl vrata na stežaj. Žičnica bo poslej obratovala vsak dan. U.

Naročajte in čitajte „Glas Gorenjske“ - najbolj brán časopis na Gorenjskem

Zapisek na red

KDO BO ZGRADIL NOV MOST V ZIREH!

Leseni most preko Sore v Zireh, ki vodi na Primorsko in ki je bil zgrajen še med vojno, je začel razpadati. Leseno konstrukcijo so iz leta v leto popravljali, kar pa mostu ni moglo povsem obvarovati. Pred nekaj dnevi so morali eno stran mostu celo zapreti. Koristniki se vprašujejo, kdo se bo končno lotil učinkovitih popravil ali gradnje novega mostu! Pred časom je imel most nosilnost 3 t, kolikšno obremenitev zmore danes, tega nihče ne vé. Vsekakor pa je prehod za kamione in avtobuse tvegan. Na gradnjo novega mostu so lokalni organi opozarjali že dalj časa, vendar brez uspeha. Zima je pred vrati; vse torej kaže, da bo morala gradnja čakati primernejšega vremena. Kako pa bodo uravnavali promet dotle, je še vedno nepojasnjeno vprašanje. -an

prav na Jesenicah. Marsikje pa seveda ti ljudje tudi naletijo na čuden odnos, štejejo jih za »pritepence« in čisto pride tudi do grobih sovinstičnih izpadov. Naloga sindikatov in ljudske univerze je, da poseže v delavska naselja in morda celo s pritiskom tovarniškega vodstva začne z najrazličnejšimi predavanji, ki bi pripomogla k izboljšovanju boljše družbene zavesti teh ljudi.

Jasno je, da uspehi ne bodo bliskoviti in da bo do sporov še vedno prišlo. Nastane pa vprašanje, ali je umestno, da mora v te odnose posegati sodišče. Vse preveč smo že pozabili na sindikalna tovariška razsodišča, kjer bi se ljudje lahko pogovorili brez posebnih formalnosti in dosegli poravnave, ki bi bile nedvomno boljše kot one s sodišča.

Pogosti spori med posamezniki izven delavskih naselij pa nas vlijo k obravnavanju vloge hišnih svetov. Hišni sveti niso samo gospodarski organi, temveč so organi družbenega upravljanja. Dolžni so torej skrbeti tudi za urejanje medsebojnih odnosov, za dvig družbene morale na svojem področju. — Žal pa so hišni sveti zašli predvsem v svojo ozko gospodarsko problematiko za vzdrževanje hiš, pozabili pa so, da je tudi vprašanje sožitja med stanovalci področje njihove dejavnosti.

gorenjski obveščevalec

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljanjska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preklic 20, izgubljen 10, ostalo 12 din od besede, naročniki imajo 50 odstotkov popusta.

Telefonska številka naročniškega in oglašnega oddelka je 475, uredništva 397.

Vespa, Lambretto, avto in kolo, pa tudi bunde ter razne vrste krombi štolov vam hitro in točno dostavi O. Sefič, Trst, Via Giulia št. 5.

V Kranju ali bližnji okolici iščem s 1. decembrom skromno opremljeno sobico. Naslov v oglašnem oddelku 2043

Prodajam kravo 8 mesecev brejo. Okroglo 12 2044

Prodajam korenje 3000 kg ali zamjenjam za slamo. Okroglo 13. 2038

Šivalni stroj vam najbolje in najceneje popravi delavnica Omeje 1. Kranj, Cesta Iva Slavca 2 — Jelenov Klanec, obrtnik z obrtnim dovoljenjem. Ne nasedajte šušmarjem, ki nimajo za to strokovnega znanja in dovoljenja.

Prodajam dobro ohranjeno zakonsko spalnico (mehak les) otroško posteljo z mrežastim vložkom in žimnico ter železni štedilnik na dve plošči. Naslov v oglašnem oddelku. 2077

Prodajam 12 tednov brejo svinjo, 2 prašiča 25 kg težka. Cerklje 54. 2078

Prodajam emajliran štedilnik. Cena 6.000 din. Naslov v oglašnem oddelku. 2079

Prodajam motorno kolo »Puch« 175 ccm SVS s prevoženimi 7.000 kilometrov. Perko Frido, Zali rovt 5, Tržič. 2080

Prodajam žensko italijansko kolo, kompletno — Hotemože 15, Predvor. 2081

Prodajam žimnice. Cena primerna. Naslov v oglašnem oddelku. 2082

Prodajam vzdrljiv štedilnik in parni kotel. Naslov v oglašnem oddelku. 2083

Prodajam seno in otavo. Naslov v oglašnem oddelku. 2084

Prodajam otroške čevlje malo rabljene za 4 do 6 let in 8 do 12 let stare otroke ter plašče za 8 do 12 let stare otroke. Naslov v oglašnem oddelku. 2085

Kmetijska zadruga Ziri prodaja motorno kosilnico znamke AVSTRORAPID po knjižni vrednosti. Interesenti naj se zglasijo ustmeno ali pismeno na upravi KZ. 2086

Iščem pridno dekle za pomoč v gospodinjstvu. Kranj, Kokriški breg št. 3. 2087

Remont čevljarskih strojev Struževo Kranj zaposli takoj mojstra za strojno ključavničarsko stroko. Pogoji strojna delovodska šola, najmanj petletna praksa v vodenju dela v delavnici. Plača po tarifnem pravilniku. 2088

Sprejememo dva pekova pomočnika takoj. Pismene ponudbe poslati na »Delikateso« Kranj, Maistrov trg 11. 2089

Dam nagrado 10.000 din., kdor mi preskrbi sobo v Kranju ali okolici. Naslov v oglašnem oddelku. 2090

»Jelovica« Medzadružno lesni kombinat Škofja Loka išče administrativno moč za personalno službo. Pogoji: srednja šolska izobrazba. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj.

Ribiška družina Tržič sprejema prošnje za sprejem v članstvo zaključno do 10. decembra tega leta. Prošnje pošljite na naslov Ribiška družina, Tržič, C. JLA št. 2. 2091

Preključem kot neresnične svoje trditve glede Jazbec Marije iz Zg. Dupelje št. 48, češ da bi si bila prisvojila nekaj mojega denarja in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. Čebulj Ivana, Zg. Duplje št. 49. 2092

Preključem št. bloka 38803 izdane v Komisiji trgovini Kranj dne 6. oktobra 1958. 2093

Izgubil sem 3. decembra ob Iskre do mesta Kranja denarnico z dokumenti. Najditelja naprošam naj proti nagradi vrne na naslov v oglašnem oddelku. Denar lahko obdrži. 2094

Kdor ve, kje se nahaja lovski pes terier, rjav, ki je bil v torek 25. novembra odpeljan izpred »Transurista« v Škofji Loki, prosim, da proti nagradi sporoči na naslov: Mrak, Log, Šk. Loka 2095

Železna peč znotraj obložena s šamotom, srednje velikosti s pripadajočimi cevmi, vse v dobrem stanju, je naprodaj pri Uršiču, Kranj-Labore, Škofješka c. 2. 2096

Prodajam skoraj nov moped »Puch« Colibri. Prevoženih 4000 kilometrov. Ciril Zupan, Mošnje (mlin-žaga), p. Brezje. 2097

Iščem žensko za pomoč v gospodinjstvu dvakrat tedensko. Plačam dobro. Naslov v oglašnem oddelku. 2098

Zavod za zaposlovanje invalidnih in drugih oseb Kranj je odprl popravilnico čevljev. Čevlje sprejemamo v popravilo vsak ponedeljek, sredo in četrtek od 8. do 12. ure na Titovem trgu št. 2 (bivša gostilna pri Peterčku).

ISKRA

Tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov

KRANJ

sprejme:

INŽENIRJA ali STAREJŠEGA TEHNIKA z znanjem angleščine, francoščine in nemščine kot vodja oddelka za dokumentacijo.

INŽENIRJA KEMIJE za organski laboratorij začetnika ali s prakso na področju umetnih mas in lakov. TEHNIKA-KEMIKA za organski laboratorij s prakso (lahko tudi začetnik) s področja umetnih mas in lakov.

TEHNIKA-METALURGA za liversko prakso ali začetnika.

TEHNIKA-KEMIKA za korozijski laboratorij — začetnika ali s prakso na korozijskem področju.

RACUNOVODJO za restavracijo »iskra« s 5 letno prakso v gostinski stroki.

UPRAVNIKA RESTAVRACIJE »iskra« z ekonomsko srednjo šolo ali najmanj 3 letno prakso na vodilnih položajih v gostinstvu.

Pismene ponudbe z opisom dosedanje zaposlitve in strokovne izobrazbe pošljite na navedeni naslov ali se zglasite osebno v personalnem oddelku tovarne. Nastop službe je zaželen takoj po dogovoru.

Dve mirni dekleti iščeta opremljeno sobo. Ena v prostem času pomaga šivati. Naslov v oglašnem oddelku. 2099

Inozemski koncertni radioaparati z dvojnimi UKV 10 cevni, popolnoma nov, prodajam, Tržič, Cesta JLA št. 22.

OBJAVE

Zavod za desinfekcijo in deratizacijo iz Maribora bo v drugi polovici meseca decembra izvršil deratizacijo (uničevanje podgan) v Kranju. Lastniki stanovanjskih hiš, obrtna in trgovska podjetja in ustanove naj potrebo po deratizaciji javijo občinskemu sanitarnemu inspektorju najkasneje do 12. 12. 1958. Deratizacija se bo izvršila na stroške lastnikov.

Občinski ljudski odbor KRANJ

Razpis

Upravni odbor Klimatičnega zdravilišča »Tone Čufar«, Dvorska vas p. Begunje na Gorenjskem razpisuje

2 MESTI VZGOJITELJEV

Pogoj: sred. strokovna izobrazba. Nastop službe takoj, samsko stanovanje preskrbljeno.

Pismene prijave z življenjepisom in dosedanjimi zaposlitvami sprejema uprava zdravilišča

Rok za vlaganje prijav po tem razpisu poteče po 30 dneh po objavi razpisa

OBJAVA

V soboto, 6. decembra bo ob 8. uri dopoldne v posloppju I. državne gimnazije v Kranju seminar za učitelje petja. Popoldne pa bo redna pevška vaja okrajnega UPZ Stane Žagar, Kranj. Vabljeni!

KINO

»STORŽIČ« Kranj: 5. in 6. decembra ob 16., 18. in 20. uri ameriški barvni cinemascope film »MISTER ROBERTS«, 6. decembra ob 22. uri premiera ameriškega barv. cinemascope filma »DAMA IN POTEPUH«, 7. decembra ob 9. uri matineja slovenskega filma »DOLINA MIRU«. Ob 10.30 premiera francoskega filma »DELA SE DAN«, ob 13. uri ameriški barvni cinemascope film »DAMA IN POTEPUH«, ob 15., 17. in 19. uri ameriški barvni cinemascope film »MISTER ROBERTS«, ob 21. uri premiera ameriškega barv. cinemascope filma »VELIKA BIKOBORBA«.

CENJENI NAROČNIKI

Te dni smo po pošti razposlali obvestila o vplačilu naročin za PRVO POLLETJE prihodnjega leta. Naprošamo Vas, da vplačila ne odklanjate, ker s tem prihranite nam in sebi razne nevšečnosti. Kolikor ste seveda trenutno v denarni stiski, lahko plačujete tudi v mesečnih obrokih.

Ne pozabite:

Če boste imeli plačano polletno naročnino, boste udeleženi pri velikem nagradnem žrebanju, ki ga pripravljamo v začetku prihodnjega leta!

Če pa imate vplačano vnaprej vsaj mesečno naročnino, ste neizogledno zavarovani!

UPRAVA

»TRIGLAV«, Primskovo: 6. decembra ob 19. uri slovenski film »DOLINA MIRU«, 7. decembra ob 15., 17. in 19. uri amer. barv. cinemascope film »DAMA IN POTEPUH«.

»SVOBODA«, Stražišče: 6. decembra ob 18. in 20. uri premiera franc. filma »DELA SE DAN«, 7. decembra ob 14. uri slovenski film »DOLINA MIRU«, ob 16. uri premiera sov. barv. filma »MEHIKANEK«, ob 18. in 20. uri jugoslovanski film »H-8«.

Naklo: 6. decembra ob 19. uri premiera sov. barv. filma »MEHIKANEK«, 7. decembra ob 16. in 19. uri amer. barv. cinemascope film »VELIKA BIKOBORBA«, »KRVAVECA«, CERKLJE: 6. in 7. decembra ital. barv. film »ATILIA«, — Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. in 19. uri.

»RADIO«, JESENICE: 6. in 9. decembra češki barvni vstavljen film »DOBRI VOJAK SVEJK«. Predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri, ob nedeljah pa ob 16., 18. in 20. uri ter ob 10. uri matineja mladinskega filma.

»PLAVZA«, JESENICE: 6. in 9. decembra nemški film »POT V BAMSDORF« — predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri, ob nedeljah pa ob 16., 18. in 20. uri, ter ob 10. uri matineja mladinskega filma.

ZIROVNICA: 6. in 7. decembra jugoslovanski film »ČRNI BISER«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. in 20. uri.

DOVJE - MOJSTRANA: 6. in 7. decembra amer. film »MOJH 6 KAZNJENCEV«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 19. uri.

KOROŠKA BELA: 6. in 7. decembra češki barvni film »DOBRI VOJAK SVEJK« II. del, 8. decembra nemški film »POT V BAMSDORF«. Predstave v soboto in ponedeljek ob 19. uri, v nedeljo pa ob 17. in 19. uri.

BLED: 5. do 7. decembra ameriški barvni cinemascope film »PRINC VALIANT«. Predstave v petek ob 20. uri, v soboto ob 17. in 20. uri, v nedeljo pa ob 14., 16., 18. in 20. uri ter ob 10. uri matineja.

RADOVLJICA: 5. in 6. decembra ob 20. uri ter 7. decembra ob 15.30, 17.30 in 20. uri ter ob 10. uri matineja slovenskega filma »KALA«.

LJUBNO: 5. in 7. decembra slovenski film »NE ČAKAJ NA MAJA«, 6. decembra amer. film »TRINAJSTA URA« — predstave v petek in soboto ob 19.30 uri, v nedeljo pa ob 16. in 18. uri.

»SORA«, SKOFJA LOKA: 5. do 7. decembra jugoslovanski film »V SOBOTI ZVEČER«.

»OBZORJE«, ŽELEZNIKI: 5. decembra ob 20. uri ter 7. decembra ob 15. in 19.30 uri ameriški

barvni film »POKLIČI M ZARADI UMORA«, ZIRI: 6. decembra ob 20. uri ter 7. decembra ob 19.30 uri ameriški film »NE BODO MI VERJELI«, »SORA«, POLJANE: 6. in 7. decembra ital. film »RIM OB 11«.

GLEDALIŠČE

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sobota, 6. decembra ob 20. uri: Ostrovski — »GOZD«. Premiera, izven. Uprizori DPD »Svoboda Center«.

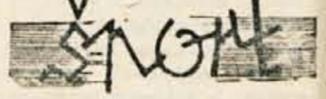
GLEDALIŠČE »TONE ČUFAR« JESENICE

Sobota, 6. decembra ob 19.15 uri O. Zupančiča »VERONIKA DESENIŠKA«.

Nedelja, 7. decembra ob 14.30 uri O. Zupančiča »VERONIKA DESENIŠKA«. Zveze z vlakom ugodne.

KUD Davorin Jenko Cerklje na Gorenjskem:

Nedelja 7. decembra 1958. SVETI PLAMEN. Gostovanje na Primkovem ob 15. uri popoldne. — Ob 19. uri zvečer gostovanje v Križah na Gorenjskem.

HOKAJ NA LEDU

POD MEŽAKLJO JE ZAŽIVLEO

V počastitev Dneva republike je bil na jeseniškem umetnem drališču hokejski turnir, kjer so se srečala hokejska moštva Jesenic

A in B, Ljubljana in Zagreb. Najprej sta se pomerili moštvi Jesenice B in Ljubljana. Mladi jeseniški hokejisti so sprva vodili, vendar močni kondiciji ljubljancem niso bili kos, zato so zmagali ljubljanci z rezultatom 5:1 (0:1, 0:0, 5:0). Sledilo je srečanje med državnim prvakom Jesenic A in Zagrebom. Domačini so zmagali z rezultatom 15:3 (4:0, 8:1, 3:2). V nedeljo so bila srečanja med jeseniškim B moštvom in Zagrebom ter jeseniškim A moštvom in Ljubljano. Rezultat tekme Jesenice B in Zagreb je bil 8:3 (3:3, 5:0, 0:0) za Jesenice. V finalni tekmi med moštvoma Jesenice A in Ljubljano so vodstvo že v začetku prevzeli domačini in zmagali z rezultatom 8:1. Za domače so dali gole Valentar 3, Čebulj 2 ter Tišler. Felc in Kristan po enega. Za Ljubljano pa je dal častni gol Cuček.

NENADOMA UMRL

ALOJZ JOCIF

ročni stavec v pokoju

Pogreb pokojnika bo v soboto popoldne ob 16. uri od Križiča na Hujah na kranjsko pokopališče.

Dobrega tovariša homo ohranili v trajnem spominu!

Kolektiv CP
Gorenjski tisk Kranj

Opekarna Dvorska vas pri Begunjah

razpisuje delovno mesto

GRADBENEGA DELOVODJE

Plača po tar. pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Odmevi z občnih zborov Svobod in prosvetnih društev

Kulturno prosvetno delo v Podnartu

Filmi, ki jih gledamo

MISTER ROBERTS

Je ameriški barvni film v kinoskopskem sistemu, ki po zasnovi zgodbe in času dogajanja močno spominja na filmsko realizacijo Voukovega romana Upor na ladji Caine. V obeh primerih gre namreč za isti konflikt: kapetan in ladijska posadka. Medtem ko hoče kapetan na Caineu zaradi duševne neuravnovešenosti z najbolj nečloveškimi ukrepi vsiliti posadki železno disciplino, se kapetan v tokratni enačici poslužuje terorja zaradi manjvrednih kompleksov. Njegovo znanje o navigaciji je namreč v primerjavi z znanjem strokovno usposobljenih mornariških oficirjev zelo krhko. Za vsako ceno pa hoče vzbujati pri posadki spoštovanje. — Film poživljajo sočen dialog, dobre domisljice in izvirna situacijska komika. Vodilna misel je posvečena vojnemu tovarištvu. Ime John Ford je menda dovolj zgovorno jamstvo, da je režija brezhibna. Tudi igra ne bo razočarala, saj srečujemo nekaj zvencev imen: Henri

Fonda, James Cagney, William Powell, Jack Lemon itd.

VELIKA BIKOBORBA

Ne bo zgolj naključje, če bomo ameriškega barvnemu filmu v kinoskopskem sistemu »Velika bikoborba« bolj naklonjeni, kot bi sicer film zaslužil. Srečali se bomo namreč z sončno Mehiko — deželo, ki predstavlja za prebivalce hladnejšega podnebja mikavno pokrajino prepojeno z idiličnostjo, romantiko, južnjaško folkloro in vročekrvnimi prebivalci. Zgodba je po zasnovi dokaj preprosta in niha nekje med realnostjo in iredalnostjo. Morda bi ji tu in tam očitali prizvok sentimentalnosti, brez katere si filmov, ki obravnavajo sončno Mehiko, skoraj ne moremo misliti. Sicer pa dramaturškim prvnam zgodbe ne kaže očitali spodsrljave. Film je uspešno zrežiral Irwing Rapper. Zlasti impresivni so prizori z bikoborbe, kjer dosega kamera zelo lepe učinke. V glavni vlogi nastopa Michel Ray. aa

Konec preteklega meseca je podala tudi »Svoboda« iz Podnarta svoj letni obračun. Zbora se je udeležilo tudi lepo število članstva, skopično predavanje tov. Korenčana iz Radovljice o lepotah naše zemlje pa je privabilo še mnoge druge.

Iz poročil smo povzeli, da je bila najbolj uspešna šahovska sekcija pod vodstvom tov. Santija, ki vključuje 23 rednih članov in 12 pionirjev — šahistov. Med domačini je vrsta dobrih šahistov. Z rezultatom doseženim na gorenjskem prvenstvu v Kranju so lahko zado-

voljni. Prvo mesto so dosegli tudi na mladinskem prvenstvu v Radovljici.

Uspehi dramske sekcije in izobraževalnega dela niso posebno zadovoljivi. Na oder je bilo mogoče postaviti le Mollerove Scapinove zvijače in prirediti Veseli večer. Oba nastopa sta bila sicer kvalitetna — vendar je ta uspeh za Podnart, kjer so v preteklih letih dvignili dramatično do zavidljive višine, odločno premajhen. Kriza je nastopila v času, ko so začeli odpadati starejši člani. Ti so bili še polni lepega hrepenenja po odrskem iz-

življanju in so se še zadovoljevali z oblikami in vsebino dramatične, kakršno so ustvarjali dramatik pred prodorom sodobnih filmskih izraznih sredstev in televizije. Mlajši rod, ki bi moral zapolniti nastale vrzeli, se navdušuje bolj za filmsko projekcijo z razgibano dinamiko dogajanja. Dramatika, ki je sicer v vseh obdobjih kulturnega človeštva pomenila višek ustvarjalnih prizadevanj in je pomenila tudi eno izmed najučinkovitejših sredstev pri vzgoji naprednega človeškega rodu, prekušanega s ple-

menitimi idejami humanizma, bomo morala poseči po učinkovitejših sredstvih, če bo hotela doseči ono poživitev in razgibanost, ki bo ustrezala zahtevam mlajše generacije. Šele tedaj bodo mogli v Podnartu obnoviti čase iz let 1951 do 1956, v katerih so, kot smo izvedeli na zboru, nastopili na domačem odru in na gostovanjih okrog osemdesetkrat, vključno z raznimi akademijami pa preko stokrat. Podobno velja tudi za koncertno vokalno glasbo. Tudi ta je zamrja, vendar še temeljiteje kot dramatika. Tudi to bi kazalo poživiti in popestriti; konec koncev se ne smemo zadovoljiti zgolj z radijskimi oddajami vokalnega petja.

Na občnem zboru smo tudi izvedeli, da šteje »Svoboda« 104 člane in da berejo knjige iz tamošnje knjižnice predvsem dijaki in gospodinje. Prav malo pa segajo po branju kmetje.

-f-

Tudi kamniška „Solidarnost“ je zborovala

Težave z mladimi godbeniki

Občni zbor prosvetnega društva »Solidarnost« v Kamniku, ki je bil konec preteklega meseca, se je tudi letos začel s koncertom godbe in pevskega društva, nato pa je predsednica društva Marica Brejc podala obširno poročilo o delu v preteklem letu.

Dramska sekcija je sodelovala pri organizaciji tečaja, ki ga je pripravil občinski svet Svobod za vsa društva v občini. Tečaj so obiskovali dijaki, delavci, uslužbenci in vajenci. Delo je bilo razdeljeno v dve skupini. V prvi so se tečajniki seznanjali z dramatikom. Obdelali so Leskovčev dramo »Dva bregova« in veseloigro »Dnevi naše sreče«. V drugi skupini pa so obravnavali recitacijo. Ob koncu tečaja so tečajniki nastopili na javni produkciji. Zaradi dobrih rezultatov je bilo sklenjeno, da bo v letošnji sezoni nadaljevalni tečaj, za katerega je že zagotovljeno strokovno vodstvo.

Dramska sekcija je uprizorila tudi Tiemajerjevo dramo »Mladost med sodiščem«, »Mladi odere« pa otroško igro »Mojca in živali«, ki so jo igrali ob Novoletni jelki.

Letošnji okvirni program tvorijo ljudska igra »Deseti brate« in še 2 deli, če bodo imeli režiserja.

Pevska sekcija je nastopala na raznih prireditvah in proslavah. V novi sezoni bo pevski zbor nastudiral nov koncert za proslavo 40-letnice »Solidarnosti«.

Godbena sekcija je nadaljevala vzgojo 22 novincev, vendar tudi letos ni imela sreče. Ze po nekaj mesecih je večina odstopila. V štirih letih se je prijavilo k godbi 251 novincev, od teh pa si je pridobilo sposobnost za javne nastope le 25 učencev.

Šahovska sekcija je bila s prirejanjem brzoturnirjev, tekmovanj in dvobojev zelo živahna. Organizirala je prireditve v proslavo Dneva republike, dneva mladosti in občinskega praznika, izvedla kvalifikacijski turnir in sodelovala na prireditvah v okviru Okrajne šahovske zveze Ljubljana. Dosegla je lepe uspehe in osvojila na prireditvah dva pokala. Večino članov tvorijo mladinci.

»Solidarnost« je priredila tudi več razstav; vse so bile lepo obiskane. Pod pokroviteljstvom »Solidarnosti« je bil na glasbeni štoli organiziran harmonikarski tečaj, ki je trajal od 1. oktobra 1957

do 30. junija 1958; obiskalo ga je 18 učencev. Tudi za novi tečaj se je že prijavilo 25 učencev.

V izobraževalni sekciji je bil zabeležen zastoj. Organiziranih je bilo 5 bolj ali manj dobro pripravljenih predavanj. Zdej so v teku jezikovni tečaji. Za tečaje nemškega, angleškega in italijanskega jezika se je prijavilo 90 interesentov. Poiskati kakršnekoli oblike izobraževanja odraslih, mora biti tudi prihodnja osnovna naloga društva. Izobraževanje ne bi smelo obsegati zgolj 5 predavanj, saj

so po dosedanjih izkušnjah sodeči, že davno zreli pogoji za cikluse predavanj in literarne večere. Knjižnico, ki zelo dobro deluje, bi bilo treba reorganizirati in ustanoviti čitalnico, zlasti za mladino.

V razpravi so prisotni predlagali, naj društvo vpliva na stare godbenike, da bi pristopili h godbeni sekciji. V pevsko sekcijo je premalo dotoka iz vrst mladine. Dramska sekcija bi morala z nastudiranimi deli gostovati tudi na podeželskih odrih v občini in izven nje. Z.

Radovličani so podali obračun

Premalo sodelovanja z mladino

Tudi člani prosvetnega društva A. T. Linhart v Radovljici so pregledali uspehe svojega dela. — Predvsem naj omenim nekatere prireditve iz pretekle sezone. Semkaj sodi enodejanka »Teška ura«, dramatisacija Tavčarjeve povesti »Cvetje v jeseni«, družabni večer in nastopi pevskega zbora.

Kljub vsemu pa delo društva ni zabeležilo posebno spodbudnih uspehov. Da je temu tako, je treba iskati vzrok v premajhni povezavi z drugimi organizacijami, predvsem z mladinsko. To je potrdila tudi razprava. Sklenili so, da se bo društvo tesneje povezovalo najprej z mladinsko, potem pa še z ostalimi organizacijami.

Tudi dramska sekcija ni zabeležila posebnih uspehov. Pokazalo se je, da so igre na prostem za občinstvo dokaj mikavne, kar bo treba upoštevati v prihodnji sezoni.

Predavanje v okviru izobraževalne sekcije je bilo 15; število je zadovoljivo predvsem zategadelj, ker je bila udeležba dokaj visoka. Knjižnica, ki ima lepo število obiskovalcev, a premajhno število knjig, je zaradi pičlih finančnih sredstev prešla v upravo občine.

Občni zbor je bil dokaj dobro pripravljen. (Op. ur.: Morda je bilo premalo pobud za delo v tekoči sezoni!) N. R.

Knjižničarski tečaj V KRANJU

Tečajnike obiskal tudi pisatelj Tone Seliskar

Z namenom, da bi se strokovno znanje knjižničarjev in ljudskih knjižnic razširilo in poglobilo in da se podeželske knjižnice tesneje povežejo z osrednjo knjižnico, je knjižničarski svet Zveze Svobod in prosvetnih društev okrajja Kranj priredil v novembru vrsto predava-

vanj. Vrstila so se tri nedelje dopoldne v čitalnici tukajšnje Studijske knjižnice. Udeležba je bila povsem zadovoljiva. Prof. Bogo Pregelj iz Ljubljane je vodil poslušalce skozi izredno bogato in pisano množico tujih književnosti od 1945. leta dalje. O slovenski književnosti po osvoboditvi do danes je govoril prof. Stanko Bunc. Mislil o sodobni družbeni ureditvi in knjižničarju je razpredal tovarš Dušan Bavdek. Posebno pristržen stik s tečajniki pa je ustvaril pisatelj Tone Seliskar, ki je govoril o svojem pisateljskem delu in o mladinski književnosti. Vsa predavanja so dosegla svoj cilj in bila pri tečajnikih toplo sprejeta.

Razen tega so se udeleženci seznanili tudi s poslovanjem in knjižničarski študij v Studijski knjižnici in si ogledali jubilejno knjižno razstavo Miška Kranjca v Prešernovem muzeju, ki je bila združena z razstavo akvarelov akad. slikarja Ljuba Ravnikarja. Tečajniki so z občinsko knjižnico v Kranju navezali ožje stike, se pomenili o svojih težavah in željah ter dobili mnogo koristnih napotkov za svoje prihodnje uspešnejše knjižničarsko delo.

B-c

Prvi koncert v letošnji sezoni, ki ga je priredil pevski zbor »France Prešeren« v četrtek, 27. novembra v Prešernovem gledališču v Kranju in ki je veljal počastilni Dneva republike, kaže, da so se požrtvovalni pevci pod vodstvom Petra Liparja tudi letos odlošeno lotili dela. Ob tej priložnosti so nastopili moški, ženski in mešani zbor. Poslušalcev v tesno zasedeni dvorani je predvsem ugajal nastop mešanega pevskega zbora, ki šteje okrog 70 pevcev. Brez zadrege lahko trdimo, da pevci tudi s tem koncertom niso razočarali zvestih poslušalcev.

S seje UO Prešernovega gledališča v Kranju

GLEDALIŠKA KULTURA V ZADREGI

Gledališkemu občinstvu se obeta lepša prihodnost?

Lansko delo dramske sekcije DPD »Svoboda« Kranj, ki domuje v Prešernovem gledališču, navzlic štirim uprizoritvam in akademiji, ni bilo posebno spodbudno. Prognoze, ki so obetale, da bo letošnja gledališka dejavnost še bolj padla, so pokazale že na začetku letošnje sezone, da niso zgolj golo natolcevanje.

Kot uvod v letošnjo sezono je Svoboda priredila za svoje člane igralski tečaj, ki pa je bil kmalu zaradi nezanimanja slušateljev ukinjen. Nekako pred tremi meseci je začela dramska sekcija pripravljati tudi prvo uprizoritev, in sicer satirično komedijo Ostrovskega »Gozde«. Premiero, ki je bila sprva predvidena za 28. november, so morali zaradi nediscipliniranosti nekaterih članov preložiti na 6. december. Spricho zavlačevanja je igralska skupina izgubila dva dragocena meseca. Še več: zaradi zavlačevanja s premiero je končno zmanjkalo časa za študij noveletne mladinske igre. Režiser, ki je nameraval delo postaviti na oder, je spricho neustreznih pogojev sodelovanje odklonil. Kaže, da bo najmlajše kranjsko občinstvo letos prikrajšano za igrice ob Novoletni jelki.

Ta zadnji dogodek pa je menda izbil sodu dno. Kritične situacije, v katero je zašlo kranjsko gledališko življenje, se je končno zelo odločno lotil upravni odbor Prešernovega gledališča na svoji seji v sredo, 26. novembra. Prišlo je do viharne razprave, v kateri so se vsi člani odbora soglasno odločili za najodločnejše ukrepe, ki naj vrnejo domača 100-letna gledališka tradicija v Kranju, mesto, ki ga zasluži. Brez odlašanja je treba

preiti k drugi obliki gledališke dejavnosti, ki obeta v danih pogojih rešiti tukajšnje gledališko kulturo iz slepe ulice. Upravni odbor je bil mnenja, da je edina rešitev ustanovitvi pod okriljem Prešernovega gledališča amaterski igralski ansambel, čigar člani bodo za svoje delo honorirani. Izkušeni igralcev-amaterjev, ki bi bili voljni lotiti se resnega dela, namreč ne manjka.

Novo amatersko gledališče v Kranju naj bi dobilo obliko Čufarjevega gledališča na Jesenicah, ki združuje igralce dramske sekcije Svobode in igralce Mestnega gledališča. Upravni odbor namerava

te dni povabiti na sestanek vse stare amatere, ki so že pred časom tvorili jedro gledališkega dela v Kranju. Nova igralska ekipa naj bi začela z delom brez odlašanja. Vsekakor pa bi bila prva naloga — rešiti mladinsko uprizoritev za Novoletno jelko.

Razen tega je zahteval upravni odbor od občinskega sveta za prosveto in kulturo, pri reševanju te naloge docela proste roke, v nasprotnem primeru je sklenil podati kolektivno ostavko.

Kaže, da bo kranjska gledališka kultura končno le zaplula v razgibane vode. S. S.

IZ BOHINJSKE kulturne kronike

Pred dnevi je imel občinski svet Svobod in prosvetnih društev v Bohinju posvetovanje z društvi, organi oblasti in družbenimi organizacijami. Razpravljali so o dejavnosti kulturno-prosvetnih društev in o izobraževanju odraslih. Ugotovljeno je bilo, da je programska politika, navzlic temu, da se že kažejo znaki resnejšega dela, še vedno v mnogih primerih na bazi komercialnosti. Temu je vzrok tudi težko materialno stanje društev, ki morajo skrbeti med drugim tudi za vzdrževanje prosvetnih domov. Razpravljali so tudi o knjižnicah in ugotovili, da je dobro obiskana samo v Bohinjski Bistrici. Zato so sklenili, da bodo knjižnice poslej pošiljali posebnim po-

verjenikom v okoliške vasi, le-ti pa jih bodo potem razdeljevali ljudem. Vse manjše knjižnice po vaseh in družtvih bodo združili v centralno knjižnico.

Izobraževanje odraslih se je letos z ustanovitvijo izobraževalnega centra pri obč. odboru SZDL vendarle premaknilo z mrtve točke. — Govorili so tudi o programu kinematografskega podjetja in sklenili, da bodo poslej pri vsakem filmu gledalcem posredovali tudi filmsko oceno.

Iz posvetovanja so poslali vsem pristojnim organom bohinjske občine ter družbenim organizacijam resolucijo, v kateri so nakazali stanje in potrebe kulturno-prosvetne dejavnosti. J.

Mikaela Šaričeva

GOST KRANJSKE SVOBODE

V soboto, 6. decembra se bo igralska družina kranjske Svobode predstavila v Prešernovem gledališču v Kranju s satirično komedijo ruskega dramatika Ostrovskega »Gozde«. Ob tej priložnosti se bo kranjsko gledališko občinstvo srečalo tudi s članico Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane Mikaelo Šaričevo, ki je požrtvovalno in brez pomislekov priskočila na pomoč našim amaterjem. Nastopila bo v glavni ženski vlogi Gurmiške.

MLADA RAST

Rako sta šakala speljala leva na led

(Indijska pravljica)

Lev, nekoč mogočen in strah ubujajoč, se je postaral in tako oslabil, da se je še komaj premikal. Trudoma se je privlekel do

Cez nekaj časa je samica rekla levu: »Ko bi ti vedel, kakšen lenuh je moj mož, brkone je prišel do

vedno lačni. Če ti je prav, stečem domov in ti ga za uhlje z mladici vrod pripeljem sem.

Levu so se v želodcu že delale pajčevine in zato je bil čedalje bolj nestrpen. Odvrnil je:

»Steci in jih pripelj. Vsak spor se tem bolje poravnava, čim hitreje ga sodnik reši.»

Samica se je napila vode in zbežala v šakalov brlog.

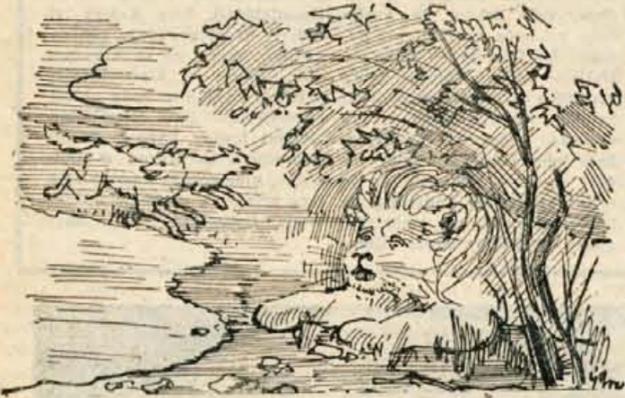
Dolgo je čakal stari lev, a nikogar ni dočkal. Trudoma se je dvignil in krenil po sledovih obeh šakalov. Kmalu je prišel do njunega brloga in zaklical:

»Prijatelj, ker sta se nekaj zakašnila, sem prišel sam, da bi poravnal vajin spor. Pridite vsi na planoto!

Sakala pa sta odgovorila v en glas:

»O, lev, midva sva se že pobotala in sama poravnala najin spor! Tako sta šakala speljala leva na led.

Prev. M. S.

jezera in se kril v grmovju na bregu. Upal je, da bo zalotil kako žival, ki bo prišla pit in tako po- tešil svojo lakoto.

Opoldan sta k jezeru prišla dva šakala — samec in samica. Ko sta opazila leva, je bilo že prepozno. »Kako neki bi se rešila?« je pomislila samica in že ji je šinila v glavo rešilna misel. Glasno je rekla šakalu:

»Dva naj živita pri tebi, troje pa pusti meni. Sicer pa povprašaj- va za svet leva.«

In oba sta stopila pred leva, ga pozdravila, samica pa je rekla:

»O modri lev, pomagaj nama. Pravično razsodi. Sprla sva se, za- kaj nikakor si ne moreva razde- liti mladicev. Šakal jih hoče od- držati troje, jaz pa pravim, da jih troje pripada meni, on pa naj od- drži dva. Če boš pravilno razso- dil, ti privedem vseh pet mladicev.«

Lev je premišljeval. Zdej ima kot plen dva; če bom pa potrpel, se mu obeta sedem slastnih zalogajev. Zato je rekel:

»Privedita mladice. Ko jih bom videl, vama bom povedal svoj sklep.«

»Si slišal?« je dejala šakaja sa- mica. »Pri priči bo razsodil. Zato se brž napij vode in pripelji mla- dice.«

Sakal se je napil in odnesel pe- te.

mov, se zavalil v svoj brlog in zaspal. Tako trdno spi, da ga zlepa ne zbudiš. Zato so mladici in jaz

HUDA NESREČA

Ni minilo še dolgo dni, ko se je pripetila huda nesreča z orož- jem, ki je še ostalo iz dni druge svetovne vojne. Tokrat se je po- nesrečilo osem pastirčkov iz Ba- binega sela blizu Donjega Vakufa.

Nekega dne so dečki iz ome- njene vasi pasli krave na obrežju reke Vrbas. Nekdo izmed njih je našel neko lepo okroglo škatlico. Takoj je poklical druge pastirčke in rekel, da je v škatlici najbrže ura. Otroci so verjeli in se zbrali okoli njega, da bi videli, kako bo odprl škatlico in kako bo zatika- takala ura. Pa je pastirček, ki je našel škatlo, začel vrtati in odpi- rati. Ker ni šlo delo hitro izpod rok, je mali junak vzel sekirko, ki jo je imel nekdo s seboj — in udri po škatli. Obleknila je silna ek- splozija, otroci so se v trenutku zvjajali po tleh in bili vsi v krvi. Krave, ki so se pasle v bližini, so začele mukati. Njihove glasove so slišali v vasi. Vaščani so zaslu- tili,

da se je nekaj zgodilo, mislili so celo, da so volkovi napadli živo- no. Odpravili so se takoj proti obrežju reke. Nudil se jim je stra- šen prizor: okoli težko ranjenih otrok so v krogu stale krave in žalostno mukale. Male ponesreče- ce so takoj spravili na nosila in jih odpeljali v bolnišnico. Nekl pastirček je umrl, stanje drugih sedmih pa je zelo resno.

Otroci, ne igrajte se z orožjem. Če najdete kje kako orožje, nabo- je, granate ali karkoli sumljivega, povejte to staršem ali pa nazna- nite miličnikom, ki bodo te ne- varne predmete odstranili. Pomni- te: nesreča nikoli ne počiva!

Tudi mi smo praznovali

Vseposvods so lepo praznovali te dni naš najpomembnejši praznik Dan Republike, 29. november.

Dostojno smo proslavili ta praz- nik tudi na naši šoli. V petek, 28. novembra smo se dopoldne zbrali vsi učenci v kino dvoran v Sin- dikalnem domu. Pevski zbor je naj- prej zapeel našo himno Hej Slovani in nekaj narodnih in partizanskih pesmi. Tovarišica prof. Čampova pa je govorila o pomenu praznika. Nato pa so se razvstili na odru naši cicibančki, sledil je sprejem v pionirsko organizacijo. Naš to- variš ravnatelj je malčkom govo- ril o pionirski organizaciji, potem pa so cicibani prisegli. Lepo je bilo, ko so tovarišice najmlajšim pionirjem zavezale okoli vratu rdeče rute, pionirski znak. Po pro- slavi smo se razšli na domove. Le- po je bilo tudi naslednje dni. Na- še mesto je bilo v zastavah. Mno- go ljudi je šlo na izlet v naravo, saj je bilo kar lepo vreme. Tudi mi smo bili na Joštu in na Mohor- ju. Zvečer pa smo se trudni vra- čali domov. Res prijetno smo pre- živeli praznike.

Ivica Kos, učenka

Pličja govornica

Nasreddin se je nekoč bahal, da razume ptičjo govornico. O tem je slišal Veliki Khan ter povabil Nasreddina, naj ga spremlja na lov. Ko sta nekaj časa jezdila, ju je pot pripel- jala mimo razpadajočega zidu, na katerem je skovikala sova.

»O čem govori ta ptica?« je vprašal Nasreddina Veliki Khan.

»Pravi, da bo kmalu vsa de- žela podobna temule zidu, če be- vaša Visokost še nadalje tako neusmiljeno izzemala in tlačila ljudstvo,« je povedal bistri Na- sreddin.

Gorenjske bodice

V zadnjih bodicah sem zamižal na eno oko in prizanesel vašim grehom, zato jih bom pa to pot bolj neusmiljeno preonegavil. Ne morem si kaj, da se ne bi lotil nekaterih spodsrljajev, ki sem jih zabeležil nekako sredi prejšnjega meseca. Kar dobro testo bom lahko iz njih zamesil!

△ Ne vem pa, kakšno testo je hotel zamesiti tisti Besničan, ki je »obljajal« šoferja kranjskega Avto- prometa, ki vozi na progi Kranj—Besnica—Kranj. Celo reko malih in naglavnih grehov, pa še enega po vrhu, mu je očital. Priznam, prav ročno sem jih vpletel v »Bo- dice«. Pa je zaneslo tako, da so se zoper to obrekovanje dvignili dru- gi Besničani, ki trdijo, da si bolj- šega, vsekakor pa uslužnejšega šoferja, ne morejo želeti. Vrag ve- di, kdo pravo trdi! Menim, da ti zadnji, ki ga hvalijo.

△ Vsi šoferji pa le niso dobri. Dne 19. novembra ob 14.30 sem namreč zasačil šoferja, ki je s to- vornjakom S-2857 prav ročno za- piral pot nekemu osebnemu avto- mobilu. To se je dogajalo od nad- voza pod Kalvarijo do Labor v Kranju. Ko sta se oba avtomobila potem ustavila pri Agroservisovi bencinski črpalki, je šofer tovar- njaka nekako tako-le zabrusil voz- niku osebnega avtomobila: »Umak- ni voz! Kaj pa zdaj čakaš, če se ti je prej tako mudilo...« — Če- prav imam precej preprihane žepe, sem sklenil kupiti temu brezobzir- nemu šoferju za Novoletno jelko knjigo o cestnoprometnih predpi- slih, da si bo prebral odlomek o prehitovanju motornih vozil.

△ Prejšnji teden — pred prazni-

ki je bilo — je naneslo, da sem prihlačal v bližino gumarskega in- ternata v Kranju. Kazalca na uri sta kazala nekako trideset na šest zjutraj in gojenci so se prav tak- krat med petjem, žvižganjem in kričanjem nekam odpravljali. Tudi potem ko so hoteli po klanecu proti Koroški cesti, se njihovo viharno razpoloženje ni prav nič uneslo. Se bolj živahni so postali.

»Madonca, k soldatom grede,« sem poskočil. »Hm, čudno — pa kar vsi hkrati!« — Priznam, da me je pri priči hudo zaskrbelo prihod- nost internata. Komu naj konec koncev služi, če bodo vsi gojenci pri vojaki? Pa me je poučil pri- jazni možakar, ki stanuje v nepo- sredni bližini, da je takšen živ-žav sleherni jutro, ko odhajajo gojenci na delo. Okoliški prebivalci so bodja sklenili vestne razgrajce za vsakodnevne budnice bogato na- graditi.

△ Z jeseniškim kruhom si resda že dolgo nisem privezoval duše, zato vam tudi ne bom govoril iz lastnih izkušenj. Vsekakor pa ver- jamem ogorčenemu pisanju, ki je znešio ihto nad kruhom, ki ga pro- daja Mestna pekarija (pri Korotnu). V soboto, 14. novembra so prodajali star črn kruh, ki mu je verjetno že v petek podne zvonilo. Zato tudi nič čudnega, če je kruh v nedeljo dišal in ni bil več užiten. Menim, da bi morali prav ob sobotah prodajati svež kruh, saj ga morajo potrošniki takrat na- baviti kar za dva dni. Vse pa kaže, da si prodajalka kritike potrošni- kov ne jemlje preveč k srcu. Zelo prijazno namreč potolaži »sitneže«, češ — saj to ni tako hudo!

△ Tik pred praznikom je prihital v redakcijo možakar z ročno bla- gajno pod pazduho. Brž ko sem ugledal tisto železno škatlo, sem ga, še preden je spregovoril, tako- le nagovoril:

»Veste, s takimi starinami pa naše uredništvo nima nič opraviti. Odnosite rajši stvar v muzej. Ka- že, da je blagajna precej stara. No, prav dobro vam utegnejo pla- čati.«

»Kakšna starina neki,« je planil ogorčeni možakar. »Tole blagajno sem pravkar kupil pri Merkurju v Kranju. Pa 4.230 dinarjev sem od- rinil zanjo. Kar poglejte jo! Kako jim sploh pride na misel prodajati takšno blago!«

Res, — prav nič mi ni bilo treba napanjati oči. Blagajna je bila obtočena in lak tako okrušen in razpokan, kot bi bila najmanj dvajset let v uporabi. Kaj sem ho- tel, možakarju sem svetloval, naj jo odnese nazaj v trgovino.

Vas pozdravlja Vaš

Bodičar!

KAMEN SPOTINE

V ostrem ovinku v Sp. Gorjah pri Bledu tale napol podrti stara šupa ne kazi samo lepega videza kraja, ampak zastira tudi pogled voznikom. Preglednost ceste bi se precej povečala, če bi jo odstra- nili. S tem bi tudi zmanjšali mož- nost za morebitne prometne nesre- če. Del lesenega skednja je že podrt, tisti del, ki je ob cesti, pa še vedno stoji. Vsekakor bi ga čim- prej kazalo odstraniti, zlasti še, ker kakršnekoli gospodarske ko- ristni od njega ni več pričakovati.

Na sliki je ena najbolj promet- nih poti v Podkorenu — cesta od železniške postaje v vas — na ža- lost že več mesecev brez luči. Pa tudi sicer ni pot najboljša. »Po- leti že gre,« pravijo domačini, »ko je dolg dan, zdaj pa, ko si jutro in večer skoraj podajata roke, je pa brez luči res nerodno.« Lahko si je predstavljati, kako se Pod- korencani v temi in slabem vre- menu vračajo domov ali odhajajo na postajo. Merodajni organi bi vsekakor morali čimprej poskrbeti, da ne bo vso zimo ostalo pri sta- rem.

STOJ! splošna nevarnost

Brez pomislekov lahko trdimo, da je prometni nesreči, ki jo bo- mo obravnavali to pot, botroval alkohol. Hkrati pa lahko služi ta nesreča kot zgovoren dokaz, da so vsa sovarila, ki vozničem motor- nih in vprežnih vozil odsvetujejo uživanje alkohola, hoh ob steno. Oglejmo si torej naslednji primer.

15. novembra se je 30-letni A. F. izposodil od svojega sorodnika osebni avtomobil Fiat - 1400 in se odpeljal proti Kranju. Cez čas se je srečal z dvema znancema — in že je bila zbrana prijetna dru- žbica, ki se je sporazumela za ve- černo vožnjo z avtomobilom. Za- pustili so Kranj in na podeželju obiskali dve ali tri gostilne. Po- vsem razumljivo je, da so zavoljo popitega alkohola postali na moč podjetni. Končno so se dobre vo- lie odpeljali še proti Predvovrn. Hoteli so namreč obiskati gostil- no v Hotožah. Vendar do cija- niso prispeli, kajti šoferjeva noga je s preveliko odločnostjo pritiskala na plin. Vozilo je bi- telo z 80 km na uro skozi nepre- gledne ovinke proti Visokem. Ka- zalca na uri sta kazala 23.30 — vozilo je prispelo na ovinek v vasi Visoko. Šofer je izgubil oblast nad vozilom. Z nezmanjšano hi- strostjo je oplazil najprej vogal stanovanjske hiše št. 36. Silovit udarec je treščil vozilo v nasled- njo hišo.

Kako je končala ta nočna vož- nja, dovolj nazorno kaže fotogra-

fija razbitega avtomobila. Tudi za šoferja se ta nočna vožnja ni kon- čala posebno prijetno. Odnasel je namreč hude telesne poškodbe. Njegov desni spotnik je bil le- laže poškodovan, medtem ko je

ziti oprezno in uravnavati hitrost v skladu s pogoji vozila, ceste in prometa. Navočena dovoljena hi- strost v naseljenih krajih je 50 km na uro za osebne avtomobile in motorna kolesa, za tovorne avto-

spotnik na zadnjem sedežu ostal nepoškodovan. Pri prvem udarcu se je namreč oprjel sedeža.

Materialna škoda je osumljivo velika. Vozilo je namreč utrpelo približno za 800.000 dinarjev škode, vprašanje pa je, če bo sploh šek daj uporabno.

In kaj pravi med drugim 12. člen Uredbe o prometu na javnih cestah? — Vsak voznik mora vo-

patiti.

Nedvomno pa ima alkohol pri prometnih nesrečah zelo častno mesto. Od 348 prometnih nesreč, ki so se letos primerile na gorenj- skih cestah, odpade 52 nesreč na zaužitju alkohola. Menda bi kazalo zoper krivice te uredbe, ki sedajo za krmilo vinjeni, strožje ukre- pati.

Ali že veste...

...da smo v okviru proslav pol- najste obletnice rojstva naše države odprli in dokončali po vsej na- ši zemlji ogromno število novih objektov, to je tovarnen, mostov, velikih stavb itd. Saj skoraj ni bilo na ta dan v Jugoslaviji več- jega kraja, kjer ne bi zabrel nov stroj, ne bila odprta nova pot, od- krit spomenik, sezidana nova to- varna, zgrajen nov most, ali zgra- jeno nekaj, kar bo koristilo že nam in poznim rodovom,

jekt, ki ga je zgradila naša mla- dina, na cesto Brastva in Enolno- sti, na cesto, ki bo povezovala Ljubljano z Zagrebom in ostalimi našimi največjimi mesti Jugosla- vije,

...da je naša mladina opravila tudi veliko delo ob našem morju, ko je dokončala prvo etapo grad- nje nove koprske luke, kjer bodo lahko pristajale velike oceanske ladje. Prvih 135 m obale so že dogradili, ko pa bo dograjenih še nadaljnjih 135 m obale, bo ta luka z vsemi ostalimi potrebnimi stav- bami mnogo pripomogla k razvoju našega pomorstva in dvigu vsega našega Slovenskega Primorja,

...da so te dni v središču Bele krajine odprli prvo predilnico za česano volneno predivo v Slove- niji in največjo vinsko klet z zmogljivostjo stopetdeset vagonov. Ta novi obrat, to je predilnica, je del znane tekstilne tovarne »Novo- teks«, ki nam že dolgo let daje poznano in cenjeno blago,

...da so na praznik 29. novembra odprli v Kranjski gori novo veliko vzpenjačo na Vitranc, ki bo pripo- mogla poleg vzpenjače na Krava- vec k razvoju domačega in tujega turizma na našem Gorenjskem,

...da so v Kranju odprli novo av- tobusno postajo, dogradili nekaj velikih zgradb, po mestnih ulicah napeljali novo razsvetljavo, do- končali nekaj trgovskih lokalov, itd.,

...da je...

Zu bistré glive

- 1. Katera je največja reka v Ev- ropi? (Ebro)
2. Kako se imenuje enogrbi velblod? (Dromedar)
3. Koliko nog ima muha? (Šest)
4. Kdo je ustanovil RK? (Henri Dunant)
5. Katero je največje mesto na svetu? (New York)

POSETNIČA

JOVAN LOGUS

Določiti, kateri narodnosti pripada ta tovariš!

(Jugoslovan)

Še o Šmajdovem gradu

V 77. številki »Glasu Gorenjske« z dne 6. oktobra letos smo pisali o Šmajdovem gradu. Ta zanimivost je omenjena tudi v »Tedenski tribuni« v z dne 19. novembra 1958. S tem v zvezi smo dobili dopis iz Litije, ki ga v nekoliko skrajšani obliki objavljamo.

Za Šmajdov grad ve danes le malo Kranjčanov, čeprav od današnjega mesta ni oddaljen niti pet minut hoda. To seveda ni nikak grad, kot sta na primer gradova v Prevaljah ali na Brdu. Tako so preprosti ljudje imenovali le težko dostopno skalno duplino nad strugo reke Kokre takoj za Strahečo dolino ob poti na Rupo ali na Britof.

Šmajdov grad svojčas ni bil viden niti z desnega predoseljskega niti z levega primorskovega brega, ker je bil skrit globoko v skalni steni ter zakrit z gostim drevjem in grmičevjem. Pravega dostopa do votline ni bilo. Nekako 20 korakov od poljske poti, ki je takrat peljala iz Straheče doline proti Predosijam, je na desnem bregu nad strugo stal močno ukrivljen gaber in ob njem se je začela ozka, sprva skoraj navpična, po nekaj metrih pa vodoravna stezica tik ob pečini. Previdno in počasi sem se moral spuščati nizdol in se zavarovati včasih tudi z vrvmi, da se nisem prekucnil v Kokro, ki je tekla kakih 15 m globoko spodaj v strugi. Po 30 korakih se je stezica na ozkem ovinku obrnila. Tu sem se moral plaziti po vseh štirih in se trdno prijemati skale, da nisem telebnil v prepad. In tedaj se je v steni pred menoj odprla precej široka in dolga, od zunaj nevidna dvorana, ki je sledila druga, manjša, ločena od prve s kamnitim, visokim pragom.

Težko je verjeti, da bi ta utrdba svoj čas služila okolici za obrambo pred Turki. Kdor se je takrat zaprl v tako trdnjavo, je bil izgubljen. Pač pa so dvorani včasih uporabljali rokovanjci iz Udnege boršta, ki so imeli tu zelo varno skrišališče. V teh težko dostopnih votlin-

nah so imeli rokovanjci tudi svojo zalogo živil. Pozneje so to skrišališče sem in tja uporabljali razni potepuhi. Večkrat so v Šmajdovem gradu prebivali tudi zločinci, ki so ušli iz zaporov kranjskega sodišča. Tu se je nekaj dni skrival neki zloglasni Floder, ki je na hujanskem mostu zaklal Kodelačevega Janeza. Pa je moral skrišališče kmalu zapustiti, ker mu je zmanjkalo hrane. Ko je neki dan ves sestradan na Hujah prosil kruha, so ga žandarji ujeli in zaprli.

Za vsakega obiskovalca Moskve predstavlja izredno doživetje ogled zakladnice in orožarne v Kremiju, kjer hranijo edinstvena umetniška dela starih mojstrov z vsega sveta. — Na sliki vidite platnice nekega evangelija iz 16. stoletja, ki so bogato okrašene z zlatom in dragimi kamni

Kelih iz zlata, okrašen z barvnim emajlom in dragulji — Bojarin Morosov ga je podaril nekemu samostanu

Posebno dragocena relikvija, ki jo hranijo v Kremiju: čelada kneza Alexandra Nevskega

Podatki o učnih uspehih učencev osemletk v kranjski občini v lanskem šolskem letu kažejo, da učenci v nižjih razredih zdelujejo normalno. Učni uspehi se gibljejo od 91,5% v prvem, preko 91,1% v drugem in 90,2% v tretjem do 89,5% v četrtem razredu. Takšen učni uspeh po odstotkih je povsem zadovoljiv, saj tudi v najbolj idealni šoli ne moremo pričakovati stodontnega uspeha, kajti določen odstotek mladine je manj nadarjen in bi spadal v posebno šolo, ki pa jo iz kadrovskih in finančnih razlogov še dolgo ne bomo imeli. Dokler bo v naših osnovnih šolah zajeta tudi mladina s psihičnimi in telesnimi hibami, moramo biti z učnimi uspehi, ki se sučejo okoli 90%, zadovoljni.

V petem razredu zdrknejo učni uspehi na 78% in se v šestem razredu še nekoliko znižajo na 77,7%. Učni uspehi v zadnjih dveh razredih se sicer spet dvignejo (na 83,7% v sedmem in na 91,9% v osmem razredu), vendar je pri tem treba upoštevati, da je v zadnjih dveh razredih že tako prečiščena in prerešetana mladina, da jih od približno 800 učencev, kolikor jih je v prvem razredu, ostane v osmem le še nekaj nad 200.

Modra galica - pomoč proti morskim psom

Glavna nevarnost za brodolomce so razen mraza in utrujenosti morski psi. Znanstveniki so dolgo iskali snov, ki bi se, nameščena v reševalnih pasovih ali oblekah, topila v morju in odvrčala morske pse od brodolomcev. Najprej so poskusili s strupenimi vabami, rezultati pa so bili slabi. Morski psi so sicer poginili, toda prepozno. Tudi druga sredstva (vlihanje črnila ali razni zvoki) niso odvrčali morskih psov, kar pomeni, da jih k žrtvam ne vodita vid in sluh temveč vonj. Napredek je bilo opaziti, ko so znanstveniki zvedeli, da morski psi ne prihajajo v bližino lastne mrhovine. Ubili so nekaj morskih psov in jih dali v poseben bazen, da so razpadli. To vodo so izsušili in s sušino namazali vabe, katerih so se nekateri morski psi res izogibali. Vendar to še ni bilo dobro sredstvo za zavarovanje brodolomca. Leta 1954

je namreč morski pes priplaval v kopalnišče Stoja v Pulji mimo kopalcev do podvodne jame, od koder je izvelik mesec dni staro truplo brodolomca in ga začel žreti, dokler ga niso ubili. Bil je 6 m dolg.

Znanstveniki so zdaj slučajno ugotovili, da modra galica odvrča morske pse. Le-ti so bežali od vabe, na kateri je bila privezana vrečica z modro galico, ki se je v vodi topila. Ko so vrgli v morje razkosane konje in goveda, so približali morski psi in hlastali po mesu, ko pa so zagnali v morje še nekaj raztopine modre galice, so vsi psi hitro odplavali in pustili meso.

V rešilne pasove nameravajo zdaj vdelati vrečice z modro galico, ki se bo ob nesreči topila v vodi in s tem nekaj ur branila brodolomca pred morskimi psi.

snežnim človekom. Prve glasove o njem so v Evropo prinesli člani himalajskih ekspedicijskih. Po prvih rezultatih raziskovanj sovjetskih znanstvenikov je videti, da hipoteza o obstoju snežnega človeka ni izmišljotina. On ne živi, kot so preje mislili, samo na južnih pobočjih Himalaje, ampak tudi v prostranih pustinjah Tibeta in severozapadne Kitajske.

Kitajski profesor Cin Pen je obvestil svoje sovjetske kolege, da so leta 1947 v pokrajini Hansu ujeli snežnega človeka, drugi pa je bil leta 1957 ubit ob jezercu Lob Nor.

Pripovedovanja o snežnem človeku pa najpogosteje prihajajo iz Tibeta. Govorijo, da »yeti« hodijo po dveh nogah, pokrit je s svetlim krznom in ima dolge lase. Obraz spominja na obraz človeka in opice. Kaže, da se hrani z mesom in korenjem in čudno kriči. Veliko lobanj in kož teh bitij hranijo v tibetanskih samostanih, kjer čisto služijo pri verskih obredih.

V mongolskih zgodovinah se že v XI. in XII. stoletju omenjajo snežni ljudje. Leta 1939 so mongolski vojniki v borbi z Japonci ubili tri »yetije«, za katere so takrat rekli, da so kosmate živali s kože temne barve.

Zagonetka o „strašnem snežnem človeku“ se bliža razpletu ...?

Skupina sovjetskih znanstvenikov, med njimi je tudi nekaj članov Akademije znanosti SZ, že devet mesecev raziskuje zagonetko v zvezi z »yetijem« — strašnim

snežnim človekom. Prve glasove o njem so v Evropo prinesli člani himalajskih ekspedicijskih. Po prvih rezultatih raziskovanj sovjetskih znanstvenikov je videti, da hipoteza o obstoju snežnega človeka ni izmišljotina. On ne živi, kot so preje mislili, samo na južnih pobočjih Himalaje, ampak tudi v prostranih pustinjah Tibeta in severozapadne Kitajske.

Kitajski profesor Cin Pen je obvestil svoje sovjetske kolege, da so leta 1947 v pokrajini Hansu ujeli snežnega človeka, drugi pa je bil leta 1957 ubit ob jezercu Lob Nor.

Pripovedovanja o snežnem človeku pa najpogosteje prihajajo iz Tibeta. Govorijo, da »yeti« hodijo po dveh nogah, pokrit je s svetlim krznom in ima dolge lase. Obraz spominja na obraz človeka in opice. Kaže, da se hrani z mesom in korenjem in čudno kriči. Veliko lobanj in kož teh bitij hranijo v tibetanskih samostanih, kjer čisto služijo pri verskih obredih.

V mongolskih zgodovinah se že v XI. in XII. stoletju omenjajo snežni ljudje. Leta 1939 so mongolski vojniki v borbi z Japonci ubili tri »yetije«, za katere so takrat rekli, da so kosmate živali s kože temne barve.

FRANK OWEN:

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

Zvedel sem, da Britanci, koilkor Nemci vedo, uporabljajo v letalih, na vojnih in trgovskih ladjah več radiolokacijskih naprav. Če bi namreč zagledal na palubi kakega rušilca anteno, sestojajo iz kratkih paličic, potem je to protipodmorniški lokator. Povedali so mi tudi, da bi bilo zelo dobro, če bi dobil mero teh paličic, ker bi tako lahko dognali frekvenco, uporabljeno za ugotavljanje položaja sovražnih podmornic. Te antene je možno postaviti na slehernem delu ladje in paličice lahko stoje navpično ali vodoravno. Običajno so med seboj povezane z žico. Starejši kapetan je poudaril, da bi bilo idealno, če bi se dokopal do načrta ali posnetka radijske opreme, ki jo potrebujejo za takšne naprave.

Druga nemška teorija je bila, da imajo Britanci napravo za žarki, ki odpro garaže, kadar se približa avto ali povzroče preplah na stopnišču, kadar vlomilec zadene ob žarke. Kadar podmornica pride v stik s takšnimi žarki, nanesejo njeno oddaljenost na pomorski zemljevid in označijo položaj. Nekateri poveljniki podmornic so sporočili, da so, ako so jih ujeli, slišali eksplozijo nekakšnega detonatorja. Domnevajo, da je bil ta detonator v zvezi z nekakšno merilno napravo, ki ob eksploziji omogoči, da izmerijo prek zvoka oddaljenost in globino podmornice.

Tudi »merilec vročine« so imeli za eno takšnih naprav. Baje je možno izmeriti vročino izpušnih plinov. Nemška vojna mornarica je bila mnenja, da odgovor na to skrivnost tiči v eni izmed omenjenih možnosti.

Ta ugibanja, od katerih so bila nekatera čisto pametna, večina pa nepremišljena, so pokazala, da so bili poveljniki

podmornic silno prestrašeni, ker so tako natanko določevali njihov položaj, jih bombardirali in v mnogih primerih potopili. Zdelo se je, da je Hitlerjev rajh tudi na morju na robu propada.

Čim daljša je bila debata, tem bolj mi je postajalo jasno tole: Nemci niso imeli jasnih pojmov, kako bi bilo treba odstraniti nevarnost, ki je grozila njihovim podmornicam. Teorij so imeli veliko, ne pa tudi praktične rešitve, vsaj dotlej ne. Niso mi mogli povedati imena nobene britanske tovarne, ki bi izdelovala takšne naprave, niti mi niso mogli opisati instrumentov, ki so jih uporabljali, če izvzamem opis antene. Potem ko so morali priznati, da nam ne morejo več pomagati, so omenili, da bi morda vrhovno poveljstvo letalstva v Berlinu lahko dalo kakšne podatke. Kapetan je ta namig dokaj negotovo sprejel. Tako se je pokazalo, da je Nemčija, ne pa Norveška osnova za našo bodočo dejavnost.

Čez nekaj dni sem zato z letalom odpotoval v Berlin.

XVII.

ZBOMBARDIRANI BERLIN

Po kratkem postanku v Kopenhagenu smo po enournem poletu prispeli nad neko mesto. Ko se je letalo približalo zemlji, ga še vedno nisem prepoznal. Vseposod je ležalo kamenje, vseposod so bile jame in bombni lijkali. Vprašal sem Stubea, sedčnega zraven mene, katero mesto bi utegnilo biti pod nami.

»Mislim, da je to Hamburg,« je odvrnil.

»Ali mi lahko poveste, katero mesto je to?« sem skušal prekričati bobnenje motorjev.

Nasproti naju je sedel stari polkovnik.

ZANIMIVOSTI

UMETNI HEMOGLOBIN

Znanstveniki Medicinskega centra v Duarteu v Kaliforniji so uspeli sintetizirati hemoglobin, beljakovino krvi, ki je sestaval del rdečih krvnih teles.

SATELIT Z VGRAJENO TELEVIZIJSKO KAMERO V ANGLIJI

Znanstveniki laboratorija De Havilland poskušajo skonstruirati raketo, ki bo vključila Veliko Britanijo med svetovne sile, ki proučujejo vsemirje s pomočjo umetnih satelitov. S pomočjo te rakete nameravajo Angleži izstreliti svoj prvi umetni zemljin satelit, ki bo imel vgrajeno televizijsko kamero.

MARIO LANZA V BERLINU

Znani tenorist Mario Lanza je prišel v Berlin, kjer bo snemal glasbeni film v ameriško-nemški koprodukciji. Njegova soigralka v tem filmu je Zsa-Zsa Gabor. Američanec Lanza sicer stalno živi v Rimu, kjer ima ženo in dva otroka. Novinarjem je rekel, da je najbolj neprijetno to, da mu v Italiji ne verjamejo, da je res Amerikanec.

AVTOMOBIL ZA PUSTINJE

Na Kitajskem so skonstruirali nov avtomobil, ki ima spredaj propeler in zadaj gosonice. Predviden je za uporabo v prostranih peščenih pustinjah puščave Gobi. Avtomobil so že z uspehom preizkusili na peščenih površinah. To novo vozilo bo zamenjalo kamele, ki so zdaj še glavno sredstvo transporta v pustinjah.

CHOPINOV KLAVIR

Na otoku Majorki so pred nedavnim našli klavir, na katerem je Chopin komponiral pozimi leta 1838 svoje preludije. Takrat je stanoval na tem otoku v neki vaški krčmi. Klavir je bil identificiran s pomočjo nekaj Chopinovih zapiskov.

TOLSTOJEV GLAS NA GRAMOFONSKI PLOŠČI

V zbirki nekega starega igralca v Kijevu so našli gramofonsko ploščo s posnetim glasom Tolstojeva. Plošča je bila posneta v njegovem domu v Jasni poljani leta 1909, leto dni pred pisateljevo smrtjo.